

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁRSKE DIAĽKOVÉ ŠTÚDIUM

2010 - 2013

BAKALÁRSKA PRÁCA

Zuzana Schwartz

Cestovný ruch na Novom Zélande

Praha 2013

Vedúci bakalárskej práce: RNDr. Antónia Dvoranová

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR EXTERNAL STUDIES

2010 - 2013

BACHELOR THESIS

Zuzana Schwartz

New Zealand Tourism

Prague 2013

The Bachelor Thesis Work Supervisor: RNDr. Antónia Dvoranová

Prehlásenie

Prehlasujem, že predložená bakalárska práca je mojim pôvodným autorským dielom, ktoré som vypracovala samostatne. Všetku literatúru a ďalšie zdroje, z ktorých som pri spracovaní čerpala, v práci riadne citujem a sú uvedené v zozname použitej literatúry.

Súhlasím s prezenčným zastúpením svojej práce v univerzitnej knižnici.

Vo Viedni dňa 13.06.2013

Autor: Zuzana Schwartz

Pod'akovanie

Za odborné rady a pomoc pri spracovaní bakalárskej práce by som sa na tomto mieste rada poďakovala vedúcej práce RNDr. Antónii Dvoranovej. Ďakujem aj všetkým tým, ktorí ma počas písania práce vytrvalo podporovali.

Anotácia:

Predkladaná bakalárska práca sa venuje charakteristike Nového Zélandu s dôrazom na cestovný ruch. Predkladá kompletný pohľad na geografiu, históriu, a hospodárstvo krajiny. Jadrom práce je problematika cestovného ruchu na Novom Zélande. Autorka sa v práci venuje opisu dopravy, ubytovania a stravovania v krajine. Záver práce je venovaný kompletnému 18 dennému programu zájazdu na Novom Zélande s presným časovým harmonogramom a popisom programu zájazdu.

Kľúčové pojmy:

Cestovná kancelária, cestovný ruch, história, historické pamiatky, kultúrne pamiatky, Nový Zéland, prírodné pamiatky, zájazd.

Annotation:

The presented thesis is devoted to the characteristics of New Zealand with an emphasis on tourism. It presents a complete overview of the geography, history and economy of the country. The core of the work is the tourism industry in New Zealand. The author of the thesis describes transport, accommodation and cuisine in the country. The final part is devoted to a complete 18 day program tour of New Zealand, including the exact time itinerary and description of the program package.

Key words:

Cultural heritage, history, historical monuments, natural heritage, New Zealand, tour, tourism, travel agency.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 CHARAKTERISTIKA NOVÉHO ZÉLANDU.....	10
1.1 Geografia.....	10
1.1.1 Klimatické podmienky.....	13
1.1.2 Fauna a flóra.....	14
1.1.3 Obyvateľstvo.....	17
1.1.4 Politický systém a územnosprávne členenie.....	18
1.2 História.....	20
1.3 Hospodárstvo.....	25
2 CESTOVNÝ RUCH.....	33
2.1 Doprava.....	34
2.2 Ubytovanie.....	36
2.3 Stravovanie.....	37
2.4 História cestovného ruchu.....	39
3 KOMPLETNÝ 18 DŇOVÝ PROGRAM POZNÁVACIEHO A ZÁŽITKOVÉHO ZÁJAZDU NA NOVOM ZÉLANDE.....	44
3.1 Harmonogram zájazdu.....	45
3.2 Program zájazdu.....	52
ZÁVER.....	60
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY.....	62
ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV.....	66
ZOZNAM PRÍLOH.....	67

ÚVOD

Nový Zéland bola po dlhú dobu pre obyvateľov Európy v rámci cestovného ruchu vzdialená a nedosiahnuteľná krajina. Prírodné krásy ležali roky nedotknuteľné a neobjavené. Veľkým medzníkom v cestovnom ruchu pre Nový Zéland bol technický pokrok v oblasti letectva. Zatiaľ čo sa o krajinu s mnohými tvármi zaujímali turisti z hospodársky vyspelejších krajín sveta, pre slovenského turistu však stále zostávala cenovo nedosiahnuteľnou. Až zavedením bezvízového styku a dohodou o výmennom programe Work and Travel pre Slovenskú republiku, podpísanom v roku 2012, sa otvoril priestor pre návštevníkov zo Slovenska. V súčasnosti existuje na trhu pár cestovných kancelárií zo Slovenska a z Čiech, ktoré ponúkajú komplexné zájazdy na Nový Zéland. Vzhľadom na mnohé možnosti, ktoré Nový Zéland ponúka v rámci prírodných krás, jedinečnej fauny či outdoorových aktivít stúpol aj na Slovensku dopyt po ponúkaných produktoch.

Pre cestovné kancelárie by terajšia situácia mohla byť podnetom pre rozšírenie sortimentu produktov, ponúkaných v súčasnosti. S osobitným zreteľom na geomorfológiu a klimatické podmienky krajiny, by bolo možné ponúkať nielen poznávacie zájazdy, ale aj rozvíjať myšlienku čisto tematických produktov. V zimných mesiacoch by bol atraktívny zájazd po najkvalitnejších lyžiarskych strediskách, s možnosťou lyžovania na ľadovcoch. Okruh Novým Zélandom na bicykli, poprípade v obytnom prívесе s ubytovaním pod stanom vo voľnej prírode, ponúka alternatívu pre menej náročných klientov.

Predkladaná práca je písaná na základe vlastných skúseností zo života v tejto krajine, ale predovšetkým sa opiera o dostupnú zahraničnú literatúru, pričom významným zdrojom sú národné štatistické údaje. Hlavným cieľom práce je predstaviť Nový Zéland z pohľadu cestovného ruchu a zostaviť kompletný poznávací a zážitkový zájazd po krajine ako produkt slovenskej cestovnej kancelárie.

Bakalárska práca je rozdelená do troch kapitol. Prvá kapitola sa venuje charakteristike Nového Zélandu, jeho geografii, bližšie špecifikuje klimatické podmienky, faunu a flóru krajiny. Čitateľovi bližšie ozrejmuje fakty o obyvateľstve krajiny, politickom systéme a územnosprávnom členení. Do prvej kapitoly je zaradená aj podkapitola história, ktorá

sa venuje príchodu prvých obyvateľov Nového Zélandu, objaveniu krajiny prvými Európanmi. Čitateľovi bližšie popisuje časy kolonizácie, dotkne sa aj maorského problému týkajúceho sa neoprávnenej straty územia a v krátkosti predstaví Nový Zéland v 21. storočí. Prvú kapitolu uzatvára podkapitola o hospodárstve, ktorá načrtne významnú úlohu cestovného ruchu na tvorbe HDP.

Cestovnému ruchu sa venuje druhá kapitola. Predostrie čitateľovi podrobnejšie informácie o možnostiach dopravy, stravy a ubytovania v rámci krajiny. V podkapitole história práca identifikuje základné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu v minulosti a poukazuje na súčasný stav.

V tretej kapitole je vypracovaný kompletný 18-dňový program poznávacieho a zážitkového zájazdu na Novom Zélande. Jeho súčasťou je presný harmonogram a konkrétny program zájazdu.

1 CHARAKTERISTIKA NOVÉHO ZÉLANDU

Nový Zéland, Aotearoa (Maorsky - Krajina dlhého bieleho mraku) leží v Tichomorí asi 2 000 kilometrov východne od brehov Austrálie. Pobrežie obmýva Tichý oceán a Tasmanské more. Je to členitá a hornatá krajina, ktorá sa rozprestiera na dvoch hlavných ostrovoch: Južný a Severný ostrov a niekoľkých ďalších menších ostrovoch, pričom najväčším z nich je Steward Island, často označovaný aj ako tretí ostrov. Hlavným mestom štátu je Wellington, najväčším je však Auckland.

Väčšina obyvateľstva pochádza z Európy. Skoro 15% populácie zastupujú Maori a necelých 7% predstavujú Polynézania (QuickStats about Culture and Identity, online, cit. 2013-05-15). Zastúpenie tu však majú aj prisťahovalci z iných krajín. Nábožensky je obyvateľstvo Nového Zélandu skutočne rôznorodé. Veľké zastúpenie tu má anglikánske, presbyteriánske a rímskokatolícke náboženstvo.

Vďaka panenskej prírode, plnej kontrastov, ale aj samotnej priateľskej a uvoľnenej náture samotných Novozélandčanov je Nový Zéland naozaj veľkým lákadlom a snom každého cestovateľa. Aj keď je Nový Zéland vzdialenou destináciou, ponúka pohľad na zasnežené vrcholky, túry po ľadovcoch, množstvo národných parkov, geotermálne oblasti s aktívnymi gejzírmami a sopkami, prázdne pláže s panenským bielym pieskom, azúrovo modré rieky a jazerá, či drsnú krajinu fjordov. To všetko v sprievode hravých papagájov a jedinečných druhov plazov a morských živočíchov.

Fascinujúca maorská kultúra, rezbárske artefakty a neobvyklý štýl života, v ktorom si zachovávajú a ctia tradície predkov v ostrom kontraste s uvoľneným štýlom života európskych prisťahovalcov.

Haere mai! Vitajte na Novom Zélande.

1.1 Geografia

Nový Zéland leží na južnej pologuli v juhozápadnom Pacifiku. Skladá sa z dvoch ostrovov - Južného a Severného. Južný ostrov je svojou rozlohou 150 437 km² väčší než Severný ostrov – 113 729 km² (Lamping et al., 2010, s.14). Ostrovy oddeľuje 38 km

široký prieliv – Cook Strait, ktorý ma povest' jedného z najnebezpečnejších prielivov sveta s krásnou scenériou. Okrem týchto ostrovov patria k Novému Zélandu aj menšie ostrovy ako Stewartov ostrov, Auckland, Campbell, Chathamské ostrovy, Kermadecké ostrovy, Antipody, Bounty, Tokelau (zámorské územie, ktoré sa skladá z koralových atolov Atafu, Fakaofu a Nukunonu), Niue a Cookove ostrovy (spolu 15 vulkanických a koralových ostrovov pomenovaných podľa moreplavca Jamesa Cooka).

Svojou rozlohou 270 500 km² je Nový Zéland je o niečo menší než Taliansko, ale o niečo väčší než Veľká Británia, čo je približne štvornásobok rozlohy Českej republiky. (Lamping et.al, 2010, s.14)

Nový Zéland leží na dvoch litosferických doskách a to Pacifickej a Austrálskej. Celý Severný ostrov a časť Južného ostrova sa nachádza na Austrálskej doske, zvyšok leží na Pacifickej. Vzhľadom k tomu, že sú tieto dosky neustále v pohybe, kĺžu sa a narážajú, stáva sa z Nového Zélandu geologicky zaujímavá oblasť.

Okrem tak tragických a smutných udalostí, akým bolo aj zemetrasenie v roku 2011, ktoré najviac postihlo mesto Christchurch, je krajina požehnaná mnohými geotermálnymi prameňmi. Tieto pramene využívali kedysi Maori na varenie svojich pokrmov. V dnešnej dobe Nový Zéland ponúka nielen pohľad na bublajúce geotermálne pramene, či gejzíry, ale aj oddych v termálnych kúpeľoch. Jedno z najvyhľadávanejších miest s geotermálnou aktivitou je Rotorua, ktoré si vďaka svojmu zápachu po síre, získalo po celej zemi prívlastok najsmradľavejšieho mesta na Novom Zélande. Táto aktivita poskytuje značný zdroj energie, ktorý je využívaný na výrobu elektriny a na vykurovanie.

Nový Zéland má cez 15 000 km dlhé krásne a rozmanité pobrežie. Na severe krajiny a na väčšej časti východného pobrežia Severného ostrova sa nachádzajú dlhé piesočné pláže vhodné pre plávanie, surfovanie a ostatné plážové aktivity. Západné pobrežie Severného ostrova má tmavé piesočnaté pláže s pieskom obsahujúcim vysoké percento železa. Sever Južného ostrova má spektakulárne pláže s bielym pieskom, ale zvyšok Južného ostrova má pobrežie divoké a členité.

Z pohľadu členitosti zemského povrchu je možné povedať, že pohoria tvoria približne jednu pätinu Severného ostrova a dve tretiny Južného ostrova. Tieto pohoria vytvárajú

„chrbticu“ Nového Zélandu, ktorá má okrem iného na svedomí aj pohyb tektonických dosiek. Od severu až po juh chrbtice sa pohoria vytvorili procesom kolízie Austrálskej a Pacifickej dosky. Trvalo milióny rokov, kým nánosy usadenín prinesené riekami z hôr, vytvorili planiny na celom území Nového Zélandu. Na Severnom ostrove tak vzniklo množstvo malých planín, na Južnom ostrove zase Canterburské planiny. Práve tieto planiny, vzniknuté nánosom usadenín, patria medzi najúrodnejšie pôdy na Novom Zélande (Temple, 2001, s.192).

Veľké množstvo ľadovcov je možné nájsť v novozélandských južných Alpách s najvyšším štítom Mt. Cook (3 754 m.n.m). Medzi najvýznamnejšie ľadovce patrí Franz Jozef a Fox Glacier na západnom pobreží Južného ostrova, tie sú zároveň aj najrýchlejšie sa pohybujúce ľadovce na svete (Podešvová, 2010, s.14). Obidva ľadovce sú prístupné pre turistov a širokú verejnosť. Je možné si na ne jednoducho vyšliapať, poprípade sa vyvieť vyhlídkovou helikoptérou, samozrejme za účasti a dohľadu horských vodcov.

V priebehu tisícročí sa časti novozélandskej krajiny zanorili a dali tak priestor pre vznik úchvatným scenériám fjordov a zátok, kde sa kolmé a vysoké steny kopcov a hôr zarývajú priamo do hlbokých zálivov.

Jednou z najkrajších častí Nového Zélandu je Milford Sound vo Fiordlande, na juhozápade Južného ostrova, kde sa týči hora Mitre Peak. Svojou krásou nezaostáva ani Marlborough Sounds na severe Južného ostrova.

Väčšina novozélandských jazier s prekrásne čírou vodou bola sformovaná činnosťou ľadovcov. Zo 775 jazier je so svojou rozlohou 625 km² najväčším jazero Taupo, vulkanického pôvodu, ktoré sa rozprestiera v strede Severného ostrova. (Quack, 2005, s.33) Popri svojom využití na rekreačné účely, využívajú sa vody novozélandských jazier na výrobu energie, ako zásobárne pitnej vody, či na zavlažovanie. Celková dĺžka riek na území Nového Zélandu je vyše 180 000 km. Na Severnom ostrove pod horou Mt. Ruapehu vyviera najdlhšia rieka Nového Zélandu Waikato. So svojou dĺžkou 425 km, je o 22 km dlhšia ako najdlhšia rieka Slovenska, Váh. Waikato, ktorá preteká aj cez jazero Taupo, je spoločne so svojimi prítokmi dôležitým generátorom vodnej energie.

1.1.1 Klimatické podmienky

Podnebie Nového Zélandu je ovplyvňované dvomi základnými geografickými vplyvmi: pohoriami a morami. Táto rozmanitá krajina sa rozprestiera od subtropického pásu na severe, cez mierny pás na juhu a siaha až k subarktickej oblasti. Preto sú tu veľmi výrazné teplotné rozdiely medzi severnou časťou ostrova, kde dosahujú teploty v lete 30 °C, až po alpské oblasti, kde dosahujú v zime -10 °C.

Ročné obdobia na južnej pologuli sú opačné a to:

- *Jarné mesiace:* september, október, november
- *Letné mesiace:* december, január, február
- *Jesenné mesiace:* marec, apríl, máj
- *Zimné mesiace:* jún, júl, august.

Množstvo miest dosiahne ročne v priemere 2 000 hodín slnečného svitu, pričom ale priemerné zrážky sú pomerne vysoké, v rozpätí medzi 640 – 1 500 mm ročne (Berčič, 1999, s. 78). Za najslnečnejšie mesto na Novom Zélande je označované mesto Blenheim na severe Južného ostrova, so svojimi 2500 hodinami slnečného svitu ročne. Prítomnosť ozónovej diery a možných hrozieb s ňou spojených neberú Novozélandčania na ľahkú váhu a tak nosenie klobúkov a pokrývok hlavy, či časté používanie krémov s vysokým obsahom ochranného faktora je samozrejmosťou.

Vďaka rozmanitosti klimatických pomerov je možné navštíviť Nový Zéland v podstate počas ktorejkoľvek ročnej doby. Pričom južné oblasti sú chladnejšie a vlhšie. Teplotné výkyvy medzi ročnými obdobiami sú na Severnom ostrove pomerne nízke, viac zreteľné sú na Južnom ostrove. Denné počasie býva premenlivé a podľa miestnych sa môžu vystriedať v jednom dni aj tri ročné obdobia. Rozmanitosť krajiny, ale aj jej klimatických podmienok umožňuje návštevníkom rozmanitý výber z mnohých aktivít a tak nie je nemožné stráviť popoludnie na surfe a zvyšok dňa lyžovaním na zasnežených kopcoch.

Tab. č.1: Zobrazenie letných a zimných teplotných priemerov pre Auckland, Wellington, Christchurch a Queenstown

Mesto	Letné mesiace		Zimné mesiace	
	Maximum	Minimum	Maximum	Minimum
Auckland	23,8°C	16,4°C	14,7°C	8,0°C
Wellington	20,3°C	13,4°C	11,3°C	6,2°C
Christchurch	22,5°C	12,2°C	11,3°C	1,7°C
Queenstown	22,5°C	10,7°C	8,1°C	0,1°C

Zdroj: New Zealand climate guide, online, cit. 2013-05-15

1.1.2 Fauna a flóra

Izolácia Nového Zélandu po vyše 80 miliónov rokov od iných kontinentálnych mäs sa podpísala aj na novozélandskej flóre a faune a dala jej príležitosť vyvíjať sa nerušene, bez iných vonkajších vplyvov. Nie je preto prekvapivé, že vyše 70 percent novozélandskej flóry je endemického pôvodu (Lamping et. al, 2010, s.26). Pôvodná fauna je väčšinou zastúpená hmyzom a vtáctvom. Je možné nájsť ale aj niektoré druhy plazov a sladkovodných rýb. Na vývin ďalšej fauny a flóry mali neskôr vplyv aj pohyby litosferických dosiek a zároveň aj zásah ľudí, ktorí na Nový Zéland doniesli a predstavili ďalšie druhy. Medzi inými aj zajace, ktoré nemali neskôr prirodzených predátorov a tak došlo k ich premnoženiu a dodnes sú považované za škodcov.

Pôvodne bolo územie Nového Zélandu pokryté lesmi, s výnimkou menších miest, ktoré boli buď príliš suché, alebo chladné pre rast drevín. Typické pre pôvodné novozélandske lesy sú vždy zelené listnaté stromy a ihličnany. Vzhľadom k teplejšiemu podnebiu, na rozdiel od nám známych listnatých stromov, novozélandske na jeseň nezhadzujú svoje lístie a ostávajú aj počas zimných mesiacov vždy zelené. Vďaka subtropickej klíme, boli predovšetkým v severných častiach Severného ostrova – polostrov Coromandel, Northland a časti Aucklandu pôvodne pokryté borovicovými lesmi Kauri.

Dojem tropického lesa, poprípade novozélandsky "bush", dotvárajú paprade, liany, machy a popínavé rastliny. Medzi najznámejšie z papradí sa radí Strieborná papraď, ktorá je označovaná aj za jeden z národných symbolov. Všetky reprezentačné športové tímy majú znak tejto paprade vyšíty na svojich dresoch. Strom Rimu je rozšírený vo všetkých častiach krajiny. Jeho drevo je veľmi tvrdé a preto je aj obľúbeným stavebným materiálom. Rastie pomalým tempom a niektoré stromy môžu dosahovať vek až 1000 rokov.

Pre svoju krásu červených kvetov je veľmi známy a obľúbený strom Pohutukawa. Označovaný aj za Vianočný strom, keďže v najväčšom rozpuku je práve v čase Vianoc. Vyskytuje sa skoro na celom území krajiny, ale najviac sa mu darí na Severnom ostrove v prvej línii pri pobreží a plážach. V závetrí novozélandských Álp sa nachádzajú vyschnuté trávnaté porasty, popretkávané vysokými trávami Toetoe a Tussock.

Vďaka Maorom boli Novému Zélandu predstavené niektoré kultivované rastliny, ktoré si dovezli zo svojho polynézskeho domova. Za zmienku stojí sladká odroda zemiakov - Kumara. Z cudziny boli neskôr importované aj viaceré dreviny, z nich napríklad montereyská borovica, privezená z Kalifornie. S obľubou sa používa v drevospracujúcom priemysle. Z rôznych kútov sveta sa neskôr na ostrov dostalo mnoho ostatných rastlín, vrátane ovocia kivi, ktoré je čínskeho pôvodu, záhradné kvety a viaceré austrálske eukalyptovníky.

Zo živočíšnej ríše si najväčšiu pozornosť zasluhuje nelietavý vták Kiwi. Jedná sa o zákonom chránený a ohrozený druh, ktorý je aktívny v noci. Veľkosťou by sa dal prirovnať k sliepke. Jeho prednosťou je vycibrený čuch, ktorým si vyhľadáva svoju potravu. Živí sa larvami, či dážďovkami, ktoré svojim dlhým špicatým zobákom ľahko vyhrabáva zo zeme. V súčasnosti žije vo voľnej prírode len okolo 15 000 týchto vtákov a ich počet sa každým rokom znižuje. (Lamping et. al, 2010, s. 31)

Prirodzenými predátormi vtákov Kiwi sú najmä z cudziny dovezené potkany, ježkovia, mačky či psy. Ďalším nelietavým vtákom s pestrofarebným zelenomodrým perím je Takahe. Tento druh bol považovaný už za vyhynutý, keď sa po druhej svetovej vojne podarilo objaviť ešte jednu žijúcu kolóniu vo Fiordlande. Veľmi podobným je mu aj vták Weka, ktorý je ale farebne nenápadný a pripomína skákajúce kura. Papagáje Kea

sú jedným z najhravejších druhov a ľahko sa adaptovali spoločnosti ľudí. Najčastejšie ich vídať v horských oblastiach na parkoviskách pre autá. Ich nepríjemné a ostré zobáky, spolu s ich hravou náturou dokážu ľahko poškodiť aj auto, keď sa budú snažiť uchmatnúť si kúsok gummy zo stieračov, či tesnenia dverí. Medzi ďalšími papagájmi netreba opomenúť druhy Kakapo a Parakeet. Z najznámejších spevavých druhov je dobre známy čierny Tui.

Z plazov sú v krajine zastúpené viaceré druhy gekonov a jašteríc. Hady sa na území Nového Zélandu nevyskytujú vôbec. Najviac priťahujúci pozornosť je plaz Tuatara zelenohnedej farby, ktorý sa dožíva aj 100 rokov. Jedná sa o pomaly rastúceho živočícha, ktorého rast sa zastavuje až okolo 35teho roka života. Vzhľadom k tomu, že tieto živočíchy žili v dobách dinosaurov, sú predmetom záujmu a skúmania biológov z celého sveta. Tuatara je zákonom chránený a patrí medzi ohrozené druhy.

Z článkonožcov je najznámejším pavúk Katipo, ktorý patrí medzi ohrozené druhy. Katipo v maorskom jazyku znamená Nočný hryzač. Pavúk Katipo žije v pieskových dunách na pobreží Nového Zélandu a je rodovo príbuzný s pavúkom v severnej Amerike, známym ako čierna vdova. Pre ľudí patrí k najnebezpečnejším a najjedovatejším tvorom Nového Zélandu. Jeho uhryznutie môže spôsobiť opuchy, závraty, zvracanie, zrýchlený tep a v krajnom prípade aj zástavu srdca. Po uhryznutí týmto pavúkom je nutné vyhľadať odbornú lekársku pomoc. Nemocnice Nového Zélandu sú vybavené protijedom, ktorý sa podáva postihnutému intravenózne.

Na Južnom ostrove žijú kolónie Žltookých tučniakov, jediných svojho druhu. Morský život je výnimočný a bohatý na veľryby, tuleňov, či viacero druhov delfínov. Jedinečné sú delfíny Hector, veľmi malého vzhľadu, ktoré sa vyskytujú jedine vo vodách Nového Zélandu.

Z importovaných druhov zvierat sa pandemicky rozšírili zajace a vačkovce Possum, proti ktorým musela vláda zasiahnuť celoplošne, keďže svojou prítomnosťou narúšali prirodzenú biodiverzitu a spôsobovali vážne škody lovením endemických typov.

1.1.3 Obyvateľstvo

Celková populácia Nového Zélandu je 4 027 947, čo je oproti roku 2001 nárast o 7,8 percent (QuickStats about Culture and Identity, online, cit. 2013-05-15). Z celkového počtu obyvateľstva je 565 329 je Maorov, z čoho najviac Maorského obyvateľstva žije v Aucklandskom regióne. 32,4 percent z celkovej populácie Nového Zélandu žije v regióne Aucklandu, pričom v regióne hlavného mesta Wellington žije len 11,1 percenta obyvateľstva. V porovnaní so Slovenskou republikou, s hustotou obyvateľstva 111 obyvateľa na km², je Nový Zéland so svojou hustotou obyvateľstva 15,89 obyvateľa na km² pomerne málo zaľudnená krajina. Väčšina obyvateľstva, viac než 3 milióny žije na Severnom ostrove (QuickStats about Culture and Identity, online, cit. 2013-05-15).

Tab.č. 2: Etnické skupiny pochádzajúce z nasledujúcich regiónov a žijúce na Novom Zélande, sčítanie ľudu 2006

Európa	2 609 589	67,6 %
Maori	565 329	14,6 %
Pacifický región	265 974	6,9 %
Ázia	354 549	9,2 %
Stredný Východ/Latinská Amerika/Afrika	34 746	0,9 %
Iné	430 881	11,2%

Zdroj: QuickStats about Culture and Identity, online, cit. 2013-05-15

Z najvýznamnejších osobností Nového Zélandu treba spomenúť Sir. Edwarda Hillaryho, ktorý ako prvý človek vystúpil na Mount Everest, baróna Ernesta Rutherforda, nukleárneho fyzika, ktorému bola udelená Nobelova cena, či v Rakúsku narodeného výtvarníka a architekta Friedensreicha Hundertwassera, ktorý sa neskôr stal občanom Nového Zélandu. Zo súčasnosti sú známi Peter Jackson, režisér trilógie Pán prsteňov alebo herec Russell Crowe.

Hneď po angličtine, ktorou rozpráva 95,9 percenta obyvateľstva, je najčastejšie používaným jazykom maorský, ktorý používa 4,1 percent obyvateľstva. Po angličtine

a maorštine je tretím oficiálnym jazykom krajiny posunková reč, ktorou sa dohovoria 24 090 obyvateľov Nového Zélandu (QuickStats about Culture and Identity, online, cit. 2013-05-15).

Nábožensky je obyvateľstvo Nového Zélandu skutočne rôznorodé. Najväčšie zastúpenie má anglikánska cirkev, po nej nasledujú katolíci, vrátane Maorského katolíckeho vierovyznania, presbyteriáni, či reformisti.

1.1.4 Politický systém a územnosprávne členenie

Nový Zéland je konštitučnou monarchiou s parlamentnou demokraciou, aj keď jeho ústava nebola doposiaľ kodifikovaná. Hlavou štátu je britská kráľovná Alžbeta II. Prakticky ju však zastupuje generálny guvernér. 31. augusta 2011 bol vymenovaný na odporúčanie premiéra, za nového generálneho guvernéra Sir Jerry Mateparae, ktorý je dvadsiatym generálnym guvernérom v poradí. Je volený na 5 ročné funkčné obdobie. Guvernér plní predovšetkým protokolárne funkcie, nezastupiteľnú funkciu má vo vzťahu k rozpúšťaniu parlamentu, vyhlasovaniu volieb, či riešení politických kríz. Rozhodnutie v tejto konštitučnej oblasti však robí výhradne na odporúčenie, či žiadosť úradujúceho premiéra. Hlavnou rezidenciou generálneho guvernéra je Government House vo Wellingtone, druhou je Government House v Aucklande. Obe sú sčasti prístupné aj širokej verejnosti a slúžia najmä ako reprezentatívne priestory pri zahraničných návštevách.

Legislatívnu moc uplatňuje jednokomorový parlament, ktorý sa skladá zo 122 poslancov a guvernéra. Ten sa ale na zasadnutiach parlamentu nezúčastňuje. Na čele parlamentu stojí premiér, v súčasnosti John Key. Slobodné voľby sa konajú každé tri roky. Nový Zéland bol prvou krajinou sveta, ktorá umožnila právo voliť aj ženám a to už v roku 1867. Parlament sídli v hlavnom meste Wellington. Na lokálnej úrovni je moc rozdelená medzi 67 územných orgánov – z toho 12 mestských zastupiteľstiev, 54 okresných a Auckland, ktorý zastáva obe funkcie naraz. Hlavnou funkciou týchto územných zastupiteľských úradov je územné plánovanie, trvalo udržateľný rozvoj,

ekológia, vodohospodárstvo, ochrana pred katastrofami, rozvoj a podpora turistického ruchu.

Krajina je aj napriek svojej veľkosti a možnostiam na medzinárodnom poli veľmi aktívna. V oblasti multilaterálnej diplomacie je Nový Zéland členom OSN, Britského spoločenstva národov, obranných paktov, organizácií pre kontrolu zbrojenia, regionálnych zoskupení a obchodných dohôd. Aj vzhľadom k svojej geografickej polohe je Nový Zéland veľmi činný v otázkach morského práva a v Zmluve o Antarktíde. Je členom bezpečnostného paktu ANZUS (Austrália, Nový Zéland a USA), aj keď po udalostiach z roku 1985 a následnom zákaze vstupu americkým bojovým plavidlám a lietadlám s jadrovými zbraňami do svojich vôd a území, je činnosť paktu fakticky paralyzovaná (Nový Zéland: Zahraničnè-politická orientace, online, cit. 2013-06-01).

Súdny systém v krajine je postavený po vzore Veľkej Británie. Najvyšším v hierarchii súdov je Supreme Court, ktorý vznikol v krajine až v roku 2003, keďže dovtedy zaňho plnil funkciu Privy Council v Londýne.

Krajina je rozdelená na 16 územnosprávnych celkov. Z toho ich je 10 na Severnom ostrove a 6 na Južnom ostrove.

Severný ostrov je tvorený nasledujúcimi územnosprávnymi celkami: Northland, Auckland, Waikato, Bay of Plenty, Gisborne, Manawatu, Wanganui, Hawkes Bay, Taranaki, Wellington. Južný ostrov tvoria Marlborough, Nelson, Westcoast, Canterbury, Otago, Southland ako územnosprávne celky.

Hlavným mestom Nového Zélandu je Wellington, ktorý je zároveň aj najjužnejšie položeným hlavným mestom sveta (Manzo, 2009, s.10). Sídlí tu parlament, viaceré vládne organizácie a okrem iného aj národné múzeum Te Papa. Oproti hlavnému mestu s jeho 179 446 obyvateľmi, je Auckland s počtom 404 658 obyvateľov, najľudnatejším mestom krajiny (Tables About Auckland City, online, cit. 2013-06-03). Auckland je zároveň aj najväčšou polynézskou metropolou sveta. (Lamping et.al, 2010, s.37). Táto multikultúrna metropola bola postavená okolo dvoch zálivov a dostala právom prezývku "Mesto jacht". Zároveň bola hosťiteľským miestom pre tak prestížnu jachtársku udalosť akou je America's Cup.

Najväčším mestom Južného ostrova je Christchurch, "Mesto záhrad" s počtom obyvateľov 348 435 (Tables About Christchurch City, online, cit. 2013-06-03). Vo februári 2011 mesto postihlo silné zemetrasenie, pri ktorom zahynulo 185 ľudí. Zemetrasenie bolo ničivé najmä pre centrum mesta, ktoré sa pýšilo anglikánskou katedrálou Christchurch Cathedral. Poškodenie katedrály bolo natoľko veľké, až sa pristúpilo k jej pomalej demolácii. Po neutíchajúcich protestoch širokej verejnosti, ale aj zo strany anglikánskej cirkvi sa demolačné práce zastavili a v súčasnosti dochádza k plánovaniu jej prebudovania s uchovaním niektorých pôvodných elementov.

1.2 História

V 13. storočí opustilo polynézske ostrovy tucet žien a mužov v nádeji, že si nájdu nový domov. Vo svojich kanoe prešli viac než 3000 km až narazili na pobrežie dnešného Severného ostrova Nového Zélandu. Nie je známe odkiaľ presne prišli títo osadníci, ale na základe legiend, je toto miesto označované ako Hawaiki – miesto zázračnej mystickej sily. So sebou si na svojich kanoe priniesli sladké zemiaky – kumara, ktoré rastú v Polynézii po celý rok. Ak by prví osadníci pristáli južnejšie, nebolo by možné kvôli mrazom kumaru pestovať, keďže jej hľuzy treba na zimu uskladniť, o čom nemali v tom čase vedomosti (Sinclair, 1997, s.11).

Nová zem bola pre osadníkov väčšia ako ich domovina, plná neznámych rastlín a tvorov. Jedným z nich boli aj bylinožravé nelietavé vtáky Moa, ktoré dosahovali výšku 3 metrov. Keďže sa prví osadníci živili predovšetkým poľnohospodárstvom, rybárstvom a lovom, podarilo sa im vtákov Moa vyhubiť ešte pred príchodom prvých kolonizátorov z Európy. Do tej doby sa osadníci, ktorí postupne objavovali a zaľudňovali Severný a Južný ostrov poznali len na základe kmeňovej príslušnosti a nemali jednotné meno. Až po príchode bielych kolonizátorov, označili sa menom Maori, čo v preklade znamená normálny (Barber, 1989, s. 252).

Prvým Európanom, ktorý objavil Nový Zéland bol holandský moreplavec Abel Tasman v roku 1642. Tasman sa na mieste dnešného Golden Bay na severe Južného ostrova pokúšal aj zakotviť, ale bol spolu so svojou posádkou napadnutý maorským kmeňom. Pár jeho členov posádky bolo zabitých, dokonca v rámci posvätného rituálu Maori

jedného z nich aj zjedli. Abel Tasman nikdy na pôdu Nového Zélandu nevstúpil a ani sa naň už nikdy nevrátil. Bol to ale práve on, kto ho pomenoval menom Nieuw Zeeland.

Vzhľadom k politickej situácii v Európe, Holanďania už nepodnikli na Nový Zéland žiadnu výpravnú plavbu, ale pokúsili sa o to neskôr Angličania. O 127 rokov neskôr, sa pri svojej plavbe na lodi Endeavour podarilo doraziť k pobrežiu Severného ostrova, známemu moreplavcovi James Cookovi (Arp, 2009, s.113). James Cook vztýčil britskú vlajku na severe Severného ostrova a prehlásil krajinu za zem kráľa Juraja III. Počas svojej šesť mesačnej plavby sa Cookovi podarilo úspešne kartograficky zaznamenať mapu pobrežia Nového Zélandu, kde jasne stanovil, že sa krajina rozprestiera na dvoch hlavných ostrovoch. Cook bol zároveň úspešný aj vo vyjednávaní s Maormi, keďže mal už viaceré skúsenosti s inými polynézkymi kmeňmi počas svojich predošlých výprav. James Cook sa počas svojho života vrátil na Nový Zéland ešte dvakrát.

Koncom 18. storočia začali na Nový Zéland prichádzať lovci veľrýb a tuleňov. Začiatkom 19. storočia sa niektorí z nich rozhodli usadiť sa a začali farmárčiť. V tejto dobe sa produkty z Nového Zélandu začali predávať aj vo vzdialenej Číne a Nový Zéland sa stal súčasťou pacifického obchodného systému. (Barber, 1989, s. 252).

Ďalší vývoj Nového Zélandu bol sprevádzaný problémami v interakcii domorodých Maorov s európskymi prisťahovalcami. Fakt, že Maori postupne prichádzali o svoju pôdu, vyústovalo až do vojenských konfliktov. Po podpise dohody Waitangy v roku 1840, ktorú podpísalo aj 500 Maorských náčelníkov sa Nový Zéland dostal pod vládu Anglicka a je až do dnes súčasťou anglického Commonwealthu. (Belich, 1996, s. 497). So zmluvou ale veľa Maorských náčelníkov nesúhlasilo a tak sa na Novom Zélande, najmä na Severnom ostrove rozpútali rebélie Maorov proti bielemu obyvateľstvu, ktoré viedli až do vojen o územia, na ktoré si robili nárok pôvodní obyvatelia.

Zatiaľ čo bol sever zmietaný nepokojmi a vojnami o územie, na juhu začala prekvitať ťažba zlata a chov oviec. Objavenie zlata v oblasti Otaga malo vplyv aj na príliv nových prisťahovalcov, ktorí sa po odznení zlatej horúčky začali naplno venovať farmárčeniu.

V roku 1882 priplávala k Anglickému pobrežiu Novozélandská loď Dunedin, naložená mäsom z vyše 5000 jahniat a oviec. Na kvalite mäsa sa neodrazila ani dlhá trojmesačná

plavba a to aj vďaka novej mraziarenskej technológii. Export mäsa, masla a syrov sa stal pre Nový Zéland jedným z najdôležitejších príjmov. Kolónia bola čoskoro označená za farmu britského impéria. Novozélandčania aj tu prejavili svoju schopnosť pre pokrok, tak ako to bolo nielen v prípade udelenia práva ženám voliť, ale aj zavedením prvých starobných dôchodkov v Impériu už v roku 1898. (Arp, 2009, s.114).

Počas prvej svetovej vojny sa austrálske a novozélandské vojenské zložky vylodili na tureckom polostrove Gallipoli. V záujme lojality ku korune, narukovali do boja tisícky mladých vojakov. V bitke pri Gallipoli došlo k hroznej porážke a každý štvrtý novozélandský vojak bol zabitý. (Arp, 2009, s.114). Dodnes sa každý rok 25. apríla pripomína táto udalosť štátnym sviatkom – Anzacs Day. Po krajine sa konajú vojenské sprievody a pamiatku padlých si ľudia uctievajú pri vojnových pamätníkoch. Po druhej svetovej vojne v roku 1947 získava Nový Zéland suverenitu.

Whina Cooper, 79 ročná vodkyňa Maorov viedla v roku 1975 protestný peší sprievod dlhý 640 kilometrov zo severu krajiny až do hlavného mesta Wellington. V hlavnom meste bola vtedajšiemu premiérovi krajiny odovzdaná protestná listina s vyše 60 000 podpismi, v ktorej sa Maori sťažovali na predošlú neoprávnenú stratu svojich území. Zároveň chceli upozorniť na neprimerané podmienky, v ktorých žili, bez možnosti dobrého vzdelania, zamestnaní v podradných prácach, bez možnosti rozprávať v školách svojím vlastným jazykom, ktorý by bez akejkoľvek zmeny v legislatíve postupne zanikol.

Aj keď sa Maori, už dlhšie nespokojne ozývali a domáhali sa svojich práv, prvého úspechu dosiahli až v roku 1975, keď sa skrze Waitangi Tribunal začali preverovať odňatia pôdy a o tri roky neskôr sa otvorila prvá dvojjazyčná škola. V 80-tych rokoch ale predovšetkým uzatvára Nový Zéland jednania s domorodcami o náhradách škôd a o prinavrátenie pôdy. Najlukratívnejšia z nich je dohoda Treelords z roku 2008, ktorá zo siedmych kmeňov spravila cez noc jedných z najväčších vlastníkov lesov Nového Zélandu. (Arp, 2009, s.115).

Koncom 80-tych rokov 20. storočia začal aj odpor Nového Zélandu voči rozmiestňovaniu a skúškam jadrových zbraní v Tichomorí. Koniec studenej vojny prispel ku značnej zmene americkej vojenskej koncepcie. Na vojenských lodiach

Spojených štátov v Pacifickom oceáne už nemali byť umiestňované jadrové zbrane. Silná antinukleárna politika labouristickej strany Nového Zélandu viedla k tomu, že Washington považoval odvolanie alebo podstatné úpravy novozélandskej protijadrovej legislatívy za podmienku pre obnovenie spolupráce v aliancii ANZUS.

Medzitým spôsobila verejné pobúrenie posledná francúzska jadrová skúška v Tichomorí, po ktorej vláda krajiny odvolala z Francúzska svojho veľvyslanca. (Sinclair, 1997, s. 322). V roku 1985 kotvila v Aucklandskom prístave loď Greenpeace – Rainbow Warrior. Po sabotáži zo strany Francúzskej tajnej služby a následnom výbuchu, pri ktorom zahynul jeden človek, odpor Novozélandčanov len zosilnel. Aj keď nešlo o priamy útok na novozélandskú loď alebo občanov Nového Zélandu, v krajine, ktorá je hrdá na svoju mierumilovnosť a pohostinnosť sa zdvihla vlna odsúdenia a odporu. Ak pred týmto útokom boli Novozélandčania vo svojich protijadrových postojoch nejednotní, práve táto sabotáž ich len zjednotila a sú hrdí, že ich protijadrové postoje sú vo svete dobre známe.

Deväťdesiate roky 20. storočia boli v mnohých aspektoch veľmi odlišné od ťažkých rokov osemdesiatych. Listina práv a dohôd, schválená novozélandským parlamentom, začala zákonodarcov a súdnictvo ovplyvňovať viac, než sa očakávalo. Nový zákon o ochrane osobnosti rozšíril práva jednotlivcov. V zákonoch a vo verejných postojoch bol zreteľný vplyv Dohody z Waitangi. Nový Zéland sa stal po osemdesiatych rokoch liberálnejší sociálne i ekonomicky.

Ekonomická liberalizácia mala vplyv na kultúru i na materiálne stránky života. Verejnoprávnymi televíznymi programami zostali dve hlavné televízne stanice, ale konkurencia TV 3, ktorá bola v zámorskom vlastníctve, viedla k intenzívnejšej komercializácii. Dĺžky reklám sa predlžovali, čím narúšali programy a úroveň spravodajstva stále viac klesala. Objavili sa však regionálne televízne spoločnosti a niekoľko satelitných programov ponúkalo väčší výber tým, ktorí boli ochotní za televízne programy zaplatiť viac. Komerčné záujmy začali prenikať aj do športových relácií a dotkli sa i novozélandskej športovej svätynie Rugby Union. Celoštátne diskusie, s patričným pobúrením vyvolal fakt, že právo na vysielanie rugbyových zápasov si prisvojili satelitné programy. Aj napriek verejnému tlaku, odmietala vláda intervenovať za záchranu toho, čo mnohí Novozélandčania považovali za svoje prirodzené právo, totiž

sledovať živé prenosy športových podujatí na verejnoprávnej televízii, bez nutnosti platiť za drahé satelitné vysielanie.

Rozhlas vstúpil do nového obdobia silnej konkurencie predajom množstva frekvencií novým spoločnostiam. Tlak na uzákonenie podielu novozélandskej hudby na rozhlasových vlnách neprinútil vládu k zásahu, ale množstvo staníc dávalo možnosť uplatnenia miestnym umelcom. Vznikol široký okruh rôznych druhov žánrov. Mladistvý štýl "angst", ktorý sa odvíjal od dunedinského soundu osemdesiatych rokov, ovplyvnil americkú "alternatívnu" hudobnú scénu. Maori si osvojili štýl reggae, čo často vyhrocovalo do politických útokov. Na rasovo zmiešaných predmestiach Wellingtonu a južného Aucklandu sa hral a spieval soul a rapom ovplyvnená polynézska hudba.

Medzinárodný záujem si však vydobyla filmová tvorba, napr. filmy Jane Campion Piano (The Piano) a Petera Jacksona Nebeské stvorenia (Heavenly creatures). Sfilmovaná verzia románu Alana Duffa Boli to bojovníci (Once were warriors) bola nesmierne divácky úspešná, aj keď si v zámorí nezískala takú popularitu, jej drastické zobrazenie násilníckeho života medzi chudobnými mestskými Maormi vyvolalo veľkú odozvu u domáceho obyvateľstva. (Sinclair, 1997, s. 323)

V deväťdesiatych rokoch už takmer zmizli nevýhody spojené so vzdialenosťou Nového Zélandu od ostatného sveta. Znížené poplatky za medzinárodné telefonické hovory, výhody použitia faxu, možnosti satelitnej televízie a zvyšujúce sa využívanie internetu, to všetko podstatne zlepšilo komunikáciu so svetom vedcom a ďalším odborníkom, podnikateľom, ale aj obyčajným ľudom.

Niektoré aucklandské predmestia sa rapídne menili pod vplyvom prisťahovalectva, obzvlášť z Ázie. Po predĺžení predajnej doby v obchodoch, zníženia hranice z 21 na 18 rokov, kedy si mladí môžu zakúpiť alkohol, nemôžu už návštevníci zo zámoria prehlasovať Nový Zéland za "zatvorený a suchý". S väčšou liberalizáciou a slobodou prichádza väčšia nerovnosť a s väčším priestorom pre iniciatívu a podnikanie sa objavujú nové neistoty, ťažkosti, ale aj sociálne napätie.

Začiatok 21. storočia je poznačený prílivom prisťahovalcov, ale aj turistov. V poľnohospodárstve zažíva obrovský boom vinohradníctvo. Tolkienova trilógia Pán Prsteňov, režirovaná Peterom Jacksonom, privádza mnohých fanúšikov do krajiny len

preto, aby sa vydali po stopách známej trilógie a na vlastné oči uvideli miesta, kde sa natáčala.

Po voľbách v roku 2008 sa do čela krajiny po dlhej dobe opäť dostávajú konzervatívci, ktorí podnikajú kroky ku zníženiu štátneho deficitu a reformy štátnej správy. Jedným z najtragickejších medzníkov novozélandskej histórie 21.storočia ostáva 22. február 2011, keď pri zemetrasení v meste Christchurch zomiera 185 ľudí, čo je pre malý a tak jednotný národ obrovská strata.

Svetlou udalosťou, celonárodného významu sa stal svetový šampionát v rugby, ktorý sa konal ten istý rok. Pre novozélandskú ekonomiku, kde príjmy z turizmu predstavujú podstatnú položku, pre politickú prezentáciu a samozrejme pre všetkých obyvateľov išlo o jedinečnú a prestížnu udalosť. Zemetrasenie a následná nepoužiteľnosť mesta Christchurch, škody na letisku, spôsobili organizátorom nemalé logistické problémy, ale Nový Zéland vynaložil veľké úsilie, aby šampionát prebehol bez problémov a zaistil spokojnosť fanúšikov a zahraničných návštevníkov. Aj keď zemetrasenie otriaslo celým národom, Novozélandčania nikdy verejne nezapochybovali o zrušení šampionátu a následná výhra domáceho tímu All Blacks im bola najväčším zadosťučinením.

1.3 Hospodárstvo

Prví obyvatelia Nového Zélandu, polynézski predchodcovia Maorov, nevyvíjali skoro žiadnu ekonomickú aktivitu. Žili z toho, čo im ponúkala príroda, lovili a pestovali. Medzi kmeňmi a vo vnútri kmeňov prebiehali menšie výmeny darov, keď dary mali podstatne menšiu hodnotu ako práve kontakt medzi obdarovaným a darcom. Aj keď neexistovalo žiadne platidlo, pôvodní obyvatelia neboli všeobecne chudobní a svoj voľný čas radi využívali na oddychové aktivity, šport a výrobu artefaktov. Ranní Maori vyplienili niektoré prírodné zdroje ako napríklad vtákov moa a tuleňov, ale postupom času si aj oni osvojili viac udržateľných postupov.

Prvé zjednávania a výmeny Maorov prišli až s prvými Európanmi. Keďže mali Maori veľmi veľký záujem o európske tovary akými boli zbrane a kovové nástroje, veľmi rýchlo si osvojili techniku zjednávania. Mnoho z prvých Európskych osadníkov bolo

závislých od maorských potravín a tak ich maorské kmene zásobovali potravinovými zásobami pre ich lode, drevom, či ľanom na ďalší export. Takýmto spôsobom sa Maori vypracovali na podstatných dodávateľov pre Európanov. Zlom nastal až okolo roku 1860, keď mestá európskych osadníkov začali byť viac samostatnejšie, zároveň došlo ku konfiškáciám maorských úrodných pôd a odporu voči maorským dodávateľom. V neskoršom období 19. storočia bolo pre Maorov nemožné udržať sa v konkurencii s výrobcami vlny, keďže časť z nich prišla o svoje pôdy a väčšina Maorov sídlila na severe od jazera Taupo, kde prírodné podmienky pre chov oviec neboli výhodné.

Prvé ekonomické aktivity Európanov na Novom Zélande mali mimoriadne drancujúci charakter. Lovili sa veľryby, tulene, klčovali sa lesy, často až takým hraničným spôsobom, ktorý mohol viesť k vyhubeniu istých živočíšnych druhov. V 1860 došlo k honbe za zlatom a k ťažbe minerálov. Ťažba nerastov prispela k rozvoju krajiny z ekonomického aspektu, ale len z krátkodobého hľadiska, keďže po vyčerpaní zdrojov sa ťažba jednoducho len presunula na iné miesto. Miestne sídla profitovali len dočasne. Z hľadiska dlhodobého rozvoja hral hlavnú úlohu rozvoj infraštruktúry a obchodnícka trieda, ktorá bola ochotná investovať do aktivít, akým bolo farmárčenie, manufaktúry, či obchod. Dunedin bol najbohatším mestom Nového Zélandu v 80-tych rokoch 19. storočia, vzhľadom k investíciám z dôb ťažby zlata (Easton, online, cit. 2013-06-07). Koncom 19. storočia boli skoro všetky nerastné zdroje vyplytvané. Jediné okolie West Coast a objav zásob plynu a ropy v Taranaki si udržalo svoj význam pri ťažbe nerastov aj v 20. storočí.

Prví európski obyvatelia sa spoliehali na kapitál, ktorý si so sebou priniesli, vrátane svojej batožiny. Prvotné pokusy o pestovanie obilia sa ukázali ako málo efektívne, vzhľadom na svoju finančnú náročnosť. V snahe o prežitie, prví osadníci hľadali druh produktu, ktorý by mohli exportovať a tým na oplátku platiť za importované tovary a služby, na ktorých boli závislí. Prvou takouto významnou komoditou sa stala vlna, ktorá sa začala vyvážať v 50-tych rokoch 19. storočia z okolia Wellingtonu. Keďže mäso a mliečne produkty nebolo možné bez primeranej chladiacej techniky vyvieť ďalej ako do Austrálie, bola to práve vlna, ktorá sa stala komoditou číslo jedna. Zvyšok oviec sa spracovával na loj, používaný na výrobu sviečok a mydla. Prvé veľké stáda oviec na komerčné využitie boli chované v okolí Wellingtonu. Odtiaľ sa postupne rozšíril chov

oviec na Južný ostrov, kde bola postupne vybudovaná dostačujúca infraštruktúra na transport. Pôda bola buď Maorom odobratá, alebo si ju dlhodobo novodobí farmári prenajali. V rannom štádiu chovu oviec sa museli chovatelia prispôbiť iným podmienkam na aké boli z domoviny zvyknutí a vysporiadať sa s vrtochmi počasia, či škodcami vo forme králikov a ovčích chorôb, ktoré nepoznali. Počty oviec ale vzrastali, v polovici 50-tych rokov 19.storočia bolo na území Nového Zélandu milión oviec, začiatkom 80-tych rokov 19.storočia ich už bolo vyše 70 miliónov (Easton, online, cit. 2013-06-07).

Premiér Julius Vogel vkladal v 70-tych rokoch 19.storočia veľa nádejí do rozvoja ekonomiky krajiny prílevom nových migrantov, výstavbou ciest, železníc a celkovej infraštruktúry. Jeho plány ale nemali veľký úspech, vzhľadom k medzinárodnej kríze a pozastavenia prílivu zahraničných investícií. Novozélandská ekonomika sa dostala do hlbokkej depresie s vysokým zaťažením. Až v 90. rokoch 19.storočia vstúpil Nový Zéland opäť na cestu ekonomického rozvoja. Aj keď Vogel predpokladal expanziu vo vlnárskom odvetví, odvetviu s vývozom mrazených produktov neprikladal významnú úlohu.

I keď prvé mrazené mäso dovezli do Európy Novozéland'ania už v roku 1882, trvalo skoro dve dekády, kým sa vývoz mäsa stal jednou z dôležitých zložiek exportu. Chovatelia oviec experimentovali s novými plemenami oviec, ktoré by boli vhodné aj pre mäso spracujúci priemysel. Technologickými procesmi sa snažili maximalizovať ich príjmy a namiesto pôvodných tráv, sadili importované druhy tráv, pre zvýšenie objemu pastvín. V severných oblastiach Severného ostrova, kde pre chov oviec neboli vhodné podmienky, začali chovať dobytok, ktorý bol zdrojom pre export masla a syrov. Potreba uchovať výrobky čerstvé a zamraziť ich v čo najkratšom čase, podmienila budovanie podnikov na spracovanie mliečnych výrobkov priamo v blízkosti fariem. Štáty severného Atlantiku sa dostali z depresie v polovici 90tych rokov 19.storočia. Keďže nerastné zásoby boli skoro vyčerpané, export mliečnych produktov, mäsa a vlny, nabrali ešte na väčšej dôležitosti. V polovici 20. Storočia tvorili 90 % z exportu Nového Zélandu.

Len čo sa skončila prvá svetová vojna, nachádzala sa krajina opäť vo veľkej depresii, ktorá bola poznačená aj kolapsom na Wall Street. Nový Zéland zasiahlo najmä zníženie

cien nimi exportovaných výrobkov a neschopnosť požičať si peniaze od iných krajín. Počas dlhej depresie, pristúpila krajina k viacerým opatreniam v oblastiach štátnych výdavkov, zníženiu nominálnych miezd, či úrokových sadzieb. Najdlhšie trvajúci boom v histórii Novozélandskej ekonomiky začal s oživením po depresii v roku 1935. Pre dosiahnutie úspechu vo vojne zosilnela produkcia, zvýšila sa produktivita práce, keď sa pracovalo dlhé hodiny a mimo svoje domovy pracovali už aj ženy. Po vojne sa vzostup trochu pozastavil, ale trval až do roku 1966, keď ceny vlny výrazne klesli a vlna bola nahradzovaná syntetickými tkanivami. Profitujúcou ostala len jemná Merino vlna. Keď kedysi bol export vlny najdôležitejšou zložkou exportu krajiny, v roku 2011 činil len 1,6 % exportu (Off the sheep's back, cit. 2013-06-07).

Blížiacim sa vstupom Veľkej Británie do Európskej únie a pádom cien vlny, musel Nový Zéland nastúpiť na cestu hľadania nielen nových trhov pre svoj export, ale aj náhradu za komoditu akou bola dovtedy vlna.

Vďaka liberalizácii, reštrukturalizácii a makroekonomickej politike minulých vlád je v dnešnej dobe novozélandská ekonomika jednou z najotvorenejších na svete. Súčasnými hlavnými obchodnými partnermi sú Austrália, Japonsko, Čína, USA a členské štáty EU, hlavne Nemecko a Veľká Británia. Z ekonomického hľadiska je pre Nový Zéland dôležité členstvo v regionálnom fóre ASEAN, v rámci ktorého sa okrem Nového Zélandu a Austrálie dohodli na zóne voľného obchodu aj ďalšie ôsme krajiny ázijsko – tichomorského regiónu. Nový Zéland sa zúčastňuje práce Cairnskej skupiny, ktorá je aktívna v jednaniach o obchode s poľnohospodárskymi produktami krajín združených v G20. Nový Zéland patrí do zoskupenia APEC (Asia – Pacific Economic Cooperation), ktoré mu umožňuje presadzovať svoje zábery na liberalizácii svetového obchodu (Nový Zéland: Zahraničnè-politická orientace, online, cit. 2013-06-01).

Nový Zéland je agrárno-priemyselná krajina. Pre novozélandskú ekonomiku je rozhodujúcou oblasť služieb, ktorá zaisťuje 65% HDP. Priemyselná výroba sa podieľa na tvorbe 20 % celkovej hodnoty novozélandského HDP (Nový Zéland: Ekonomická charakteristika zemè, online, cit. 2013-06-01). K najvýznamnejším priemyselným odvetviám patrí už tradične potravinárstvo, najmä so svojim spracovaním mlieka a mäsa. Svoje zastúpenie má drevospracujúci priemysel a výroba papiera, kovospracujúci priemysel, strojárstvo, chemický a petrochemický priemysel. Hlavnými

prírodnými surovinami sú vodné toky pre hydroelektrárne, geotermálne zdroje energie, biomasa, železná ruda, uhlie, vápenec a piesok. V pobrežných vodách Nového Zélandu sa ťaží zemný plyn a ropa, pričom petrochemický priemysel je jedným z najrýchlejšie sa rozvíjajúcim priemyselným odvetvím. V oblasti Northland, na severe krajiny stúpa ťažba bauxitu. Zásoby a ich následné využitie zdrojov titánovo magnetických pieskov, silikónových pieskov či azbestu sú predmetom dlhodobého geologického prieskumu. Auckland, Christchurch a Wellington sú najdôležitejšími priemyselnými strediskami krajiny.

Ťahúňom rastu hospodárstva krajiny sa za posledný rok ukázal stavebný priemysel. Aj pre obnovu zemetrasením zničeného mesta Christchurch sa zvýšil jeho podiel na tvorbe HDP krajiny. Stavebníctvo je založené na využití železobetónových konštrukcií pre výškové budovy, ľahkých drevených rámov pre obytné domy a ľahkých oceľových konštrukcií pre priemyselné budovy. Vzhľadom k tomu, že Nový Zéland leží na tektonicky činnom podloží boli vyvinuté moderné technológie pre stavbu budov odolných voči zemetraseniam. Medzi špecifické stavby, ktoré stoja za zmienku, patrí výstavba geotermálnych a hydroelektrární.

Najväčším bohatstvom krajiny je úrodná pôda a vhodné klimatické podmienky pre poľnohospodárstvo. Poľnohospodárstvo tvorí významný podiel HDP (4,4%) a podieľa sa na vyše 50% exportu krajiny (Nový Zéland: Ekonomická charakteristika země, online, cit. 2013-06-01). Najvýznamnejším zdrojom devíz je živočíšna výroba. Ovce sú zdrojom jahňacieho mäsa a vlny, dobytok je zdrojom ďalších položiek pre vývoz štátu a to najmä mlieka, syrov a hovädzieho mäsa. Neopomenuteľnou súčasťou živočíšneho chovu sú farmy s chovom jeleňov, z ktorých vývoz mäsa najviac smeruje do Nemecka, Belgicka a ázijských zemí.

Ekologická čistota vôd a rozsiahla námorná zóna sú zárukou bohatstva rybolovu. Tuniaky, lososy a morské plody, z nich najmä homáre, ustrice, či langusty z novozélandských vôd patria k najvyhľadávanejším delikatesám sveta. Trvalá udržateľnosť morského prostredia je stanovená prísnymi kvótami.

Významnú zložku poľnohospodárstva tvorí pestovanie ovocia, z toho až polovicu vývozu tvorí kivi (Nový Zéland: Ekonomická charakteristika země, online, cit. 2013-

06-01). Okrem kivi sa pestujú jablká, hrušky, či čerešne. V posledných rokoch Nový Zéland významne pokročil v produkcii vín, s ktorými zaznamenal celosvetový úspech na viacerých podujatiach. Miestne podnebie a jeho rozmanitosť ponúka obom ostrovom širokú škálu pre pestovanie rôznych odrôd. V krajine je 8 významných vinárskych oblastí, s vyše než 15timi rôznymi odrodami vín. Najväčšou vinárskou oblasťou je Marlborough na severe južného ostrova.

Celková rozloha vinohradov sa v období od roku 1999 – 2003 rozrástla o celých 60% (celkom asi 12 000 ha). (Reimann, 2004, s.104). V roku 2012 bolo vinohradmi osádzaných už 33 400 ha pôdy. Význam produkcie novozélandských vín sa odzrkadľuje aj v počte exportovaných litrov. Kým v roku 2003 Nový Zéland vyexpedoval 281,9 miliónov litrov vína, o 9 rokov neskôr to už bolo 178,9 miliónov litrov (New Zealand Wine, online, cit. 2013-06-09). Exkluzivita a odlišnosť vín Nového Zélandu oslovila už aj turistov, ktorí počas svojho pobytu s radosťou prejdú jednou z mnohých vinárskych ciest.

Lesníctvo a drevospracujúci priemysel sú ďalšími významnými odvetviami, keďže lesy pokrývajú až 27 % krajiny. Vývoz dreva, papiera, celulózy a výrobkov z dreva predstavuje významnú exportnú položku. 10% sa podieľa na celkovom exporte krajiny, pričom najväčšími odberateľmi sú Čína, Japonsko, Južná Kórea a India (Nový Zéland: Ekonomická charakteristika země, online, cit. 2013-06-01).

Dopravná infraštruktúra sa opiera o dostatočnú a potrebám zodpovedajúcu sieť ciest, námorných a leteckých liniek. Diaľničné siete neexistujú, väčšina hlavných ťahov sú dvojprúdové cesty s občasným tretím prúdom určeným na obiehanie. V mestách sa dodržiava limit 50km/h a na cestách I. triedy 100km/h. Vzhľadom ku geografickým zvláštnostiam a poveternostným podmienkam, treba dbať, najmä pri prechádzaní po vedľajších cestách na zhoršené podmienky ciest. Po vzore Veľkej Británie aj na Novom Zélande sa jazdí v ľavom jazdnom pruhu. Železničná doprava bola sprivatizovaná, ale vláda odkúpila naspäť služby a infraštruktúru s prísľubom ďalších investícií, ktoré by mali viesť k ozdraveniu KiwiRail pre nákladnú dopravu. Železnice sú využívané najmä pre nákladnú dopravu, v rámci osobnej dopravy zohrávajú len veľmi nízku funkciu ponukou vyhlídkových trás pre turistov.

Vnútroštátnu leteckú dopravu zabezpečuje letecká spoločnosť Air New Zealand, s väčšinovým podielom vlády, ďalej je to Jetstar a tiež niektoré menšie lokálne letecké spoločnosti. Na Novom Zélande je celkovo 111 letísk, z toho 7 medzinárodných – Auckland, Christchurch, Dunedin, Queenstown, Wellington, Hamilton a Palmerston North. V turizme, poľnohospodárstve a lesníctve sa využívajú helikoptéry a ľahké lietadla.

Námorná doprava má dominantné postavenie v medzinárodnej nákladnej doprave. Zhruba 99% objemu novozélandského exportu je prevázaného po mori (Nový Zéland: Ekonomická charakteristika zeme, online, cit. 2013-06-01). Medzi najzaťaženejšie prístavy patrí Auckland, Christchurch, Dunedin, Wellington a Tauranga. Severný a Južný ostrov sú spojené pravidelnou trajektovou dopravou Interislander, ktorá je v držbe štátu pod hlavičkou KiwiRail. Plavba trvá približne tri hodiny a pokiaľ nie je počasie príliš nepriaznivé, dá sa považovať za jednu z najkrajších vyhlídkových plavieb v rámci Nového Zélandu.

Pre svoju geografickú polohu je pre krajinu dôležitá telekomunikačná technika. Nový Zéland je považovaný za jednu zo zemí sveta s najširšou počítačovou sieťou. Vzhľadom k reguláciám vlády, pôsobia na Novom Zélande dvaja mobilní operátori a to Vodafone a Telecom New Zealand. Pevné linky sú v pôsobnosti tiež dvoch spoločností – Telecom New Zealand a TelstraClear. New Zealand Post so svojou pestrou škálou služieb a najnovšími logistickými postupmi je právom zaradovaná medzi najvyspelejšie pošty sveta.

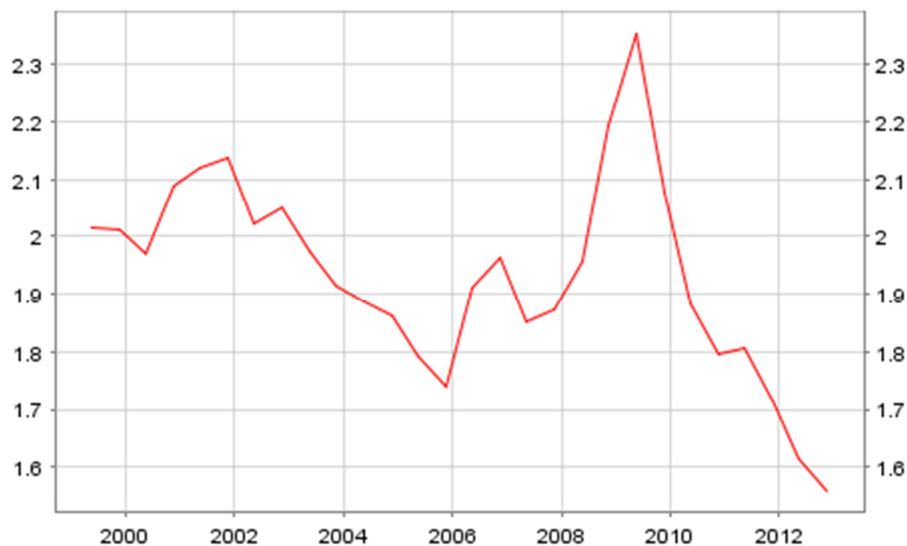
Nový Zéland patrí ku krajinám sveta s najnižšími nákladmi na výrobu elektrickej energie vo svete. Obnoviteľné zdroje energie tvoria takmer 80% z produkcie elektrickej energie v krajine. Výroba elektrickej energie stojí zo 60% na hydroelektrárnach, 16,9% tvorí spaľovanie zemného plynu a biomasy, 13,6% zastúpenie majú geotermálne zdroje, 4,2% tvoria veterné elektrárne a 3,7% dotvárajú tepelné elektrárne. Jadrová energia nie je v krajine využívaná, na čo sú jej obyvatelia právom hrdí. Pod kontrolou štátu sú tri elektrárenské spoločnosti, ktoré boli oddelené od národnej elektrárenskej spoločnosti ECNZ, privátny sektor zastupuje firma Contact Energy ((Nový Zéland: Ekonomická charakteristika zeme, online, cit. 2013-06-01).

K najväčším devízovým zdrojom príjmu patrí cestovný ruch. Cestovný ruch vytvára 3,3% HDP krajiny a zamestnáva 120 tisíc obyvateľov.

Posledné tri roky si Nový Zéland držal kladné HDP so vzrastajúcim trendom. V roku 2012 sa hospodárstvu darilo s rastom 3,3% HDP a predpoklady na rok 2013 sú navzdory pretrvávajúcej celosvetovej ekonomickej nestabilite pozitívne. Aj keď zemetrasenie z februára 2011 spôsobilo novozélandskej ekonomike výpadok v hodnote skoro 15 miliárd NZD, dobrý hospodársky výsledok majú na svedomí poľnohospodárska produkcia a stavebníctvo (National Accounts, online, cit. 2013-06-09). Prínosom pre novozélandskú ekonomiku bolo usporiadanie majstrovstiev sveta v rugby, ktoré malo za následok nárast turistického ruchu a jemu pridružených odvetví.

Menovou jednotkou je Novozélandský dolár (NZD), jeho predchodcom bola Libra. NZ = 100 centov. V platobnom styku sa iná mena nepoužíva. Ku dňu 5.6.2013 bol takýto výmenný kurz EUR = 1,6331 NZD (Národná banka Slovenska, online, cit. 2013-06-10).

Graf. č.1 Výmenný kurz NZ dolar / Euro

Zdroj: Európska centrálna banka, online, cit. 2013-06-10

2 CESTOVNÝ RUCH

Turizmus hrá vo význame hospodárstva Nového Zélandu významnú úlohu. Príjmy z celkového cestovného ruchu predstavovali 23,4 miliárd NZD (Tourism Satellite Account: 2012, online, cit. 2013-06-10). Tieto celkové príjmy sú tvorené výdajmi všetkých cestujúcich, vrátane zahraničných a domácich dovolenkárov, obchodných cestujúcich a zahraničných študentov, ktorí sa zdržali za účelom štúdia na území Nového Zélandu menej než 12 mesiacov. Oproti predchádzajúcemu roku je to nárast o 2,4 % celkových príjmov. Najviac financií použili turisti pri nákupe maloobchodného tovaru, kde sa zarátavajú aj pohonné hmoty. Ďalšími podstatnými zložkami výdajov boli náklady spojené s leteckou dopravou, potravinami a ubytovaním. Za rok 2012 navštívilo Nový Zéland 2 617 930 zahraničných turistov, čo je nárast o 4,4% v porovnaní s rokom 2011. Zahraniční turisti utratili v krajine celkovo 9,6 miliárd NZD (Tourism Satellite Account: 2012, online, cit. 2013-06-10). Najväčšiu skupinu zahraničných turistov tvoria cestujúci z Austrálie (45 %), Veľkej Británie (8 %), Číny (7,5 %) a USA (7 %) (Nový Zéland: Ekonomická charakteristika zeme, online, cit. 2013-06-11). Ako dôvod cesty boli najviac udávané dovolenka, návšteva príbuzných, účasť na konferencii, obchodná cesta a štúdium. Za kľúčové vplyvy na aktivitu v cestovnom ruchu mali viaceré podujatia a udalosti, z nich napríklad hostovanie svetového šampionátu v rugby v roku 2011, dôsledky zemetrasenia v Christchurchi, popol z Chilskej sopky, ktorý znemožnil leteckú dopravu a dlhotrvajúce dopady globálnej finančnej krízy. Počet občanov Slovenskej republiky, ktorí navštívili Nový Zéland na dobu kratšiu než 12 mesiacov má stúpajúcu tendenciu. V roku 1994 evidoval Štatistický úrad Nového Zélandu 28 zahraničných príchodov zo SR, v roku 2012 ich bolo presných 800 (Statistics New Zealand, online, cit. 2013-06-03).

Pre občanov Slovenskej republiky nie je potrebné zabezpečiť si pred vstupom do krajiny víza. Za účelom turistického pobytu sa občania môžu zdržať na území krajiny 90 dní bez víz, s platným cestovným dokladom. Novinkou od roku 2012 je možnosť žiadať o Work holiday Visa. Ide o druh dočasného víza po dobu 12 mesiacov, účelom ktorého je dovolenka spojená so štúdiom, či prácou, ktoré sú skôr vedľajším cieľom pobytu. Pri žiadosti o vízum platia ale isté obmedzenia, vrátane vekovej hranice od 18

do 35 rokov. Žiadateľ musí zároveň preukázať, že má zakúpenú spätočnú letenku, komplexné zdravotné poistenie na celú dobu pobytu a splňa zdravotné a morálne predpoklady predpísané Novým Zélandom. Počet hodín práce a štúdiá sú regulované a nie je možné s týmto druhom povolenia pracovať na plný úväzok.

Kritériá pre dovoz sú veľmi prísne a starostlivo kontrolované. Do krajiny nie je dovolené prinášať potraviny, mäso, ryby, mliečne výrobky, semená, ovocie, či zeleninu. Pred pristátím na letisku je potrebné vyplniť príletový formulár, v ktorom sa uvádza akýkoľvek tovar živočíšneho, či rastlinného pôvodu. Kabína lietadla, spolu s pasažiermi a ich batožinou je pred pristátím dezinfikovaná. Kontrole podliehajú aj topánky, ktoré by nemali byť zablatené a inak znečistené. Dovoz zvierat je taktiež problematický, keďže zviera putuje do 6 mesačnej karantény, bez ohľadu nato, či má platné veterinárne potvrdenie z krajiny dovozu. Vývoz zvierat z krajiny je jednoduchší. Opatrnosť je na mieste pri vývoze maorských artefaktov, pri ktorých musí byť jasne preukázateľné kde a za akých podmienok boli kúpené. Dodatočné očkovania nie sú povinné.

2.1 Doprava

Z Európy v súčasnosti ponúka letové spojenie viacero leteckých spoločností, pričom priame lety nie sú z technického hľadiska možné. Dĺžka letu trvá približne 22 hodín, zastávky nie sú zahrnuté. Ceny spätočných leteniek sa pohybujú okolo 1 500 Eur za osobu, v závislosti od dopravcu a sezóny. Mimosezónne mesiace sú od apríla do septembra, hlavná sezóna trvá od októbra do marca, pričom najvyššie ceny leteniek sú okolo Vianoc. Najväčším medzinárodným letiskom je Auckland, na Severnom ostrove, na Južnom ostrove je to letisko Christchurch. Miestne letecké spoločnosti New Zealand Air a Jetstar zabezpečujú spojenia s ostatnými časťami krajiny na vysokej úrovni a v primeraných časových frekvenciách.

Ďalšou z možností ako pricestovať na Nový Zéland je zaoceánska výletná plavba. Medzi hlavné prístavy sa radia Auckland, Wellington a Christchurch.

V rámci vnútroštátnej dopravy je najčastejšie používaným dopravným prostriedkom automobil. Verejná doprava je skoro nulová, s výnimkou pár vlakových spojení v okolí

Aucklandu, či Wellingtonu. Mestská hromadná doprava je nespoľahlivá, na zastávkach sa na autobus čaká dlho a tak využitie taxislužby je na mieste. Pre požičanie automobilu, či obľúbených obytných prívosov, karavanov je potrebné mať platný vodičský preukaz a vek nad 21 rokov. Pri vedení motorového vozidla netreba zabúdať na pripútavanie sa, na dodržiavanie povolených rýchlostí a jazdu v ľavom pruhu. Navigácia by mala byť súčasťou každého automobilu, aj vzhľadom k možnostiam neočakávaného terénu. Vedľajšie cesty sa menia z asfaltových na nespevnené v priebehu pár sekúnd a pre tento prípad je lepšie používať vozidlá s pohonom pre všetky štyri kolesá. Lacnejšou, a pre turistov bez vodičských skúseností aj výhodnejšou možnosťou sú diaľkové autobusy, ktoré sú obľúbené svojou cenovou dostupnosťou a spoľahlivosťou. Existuje možnosť zakúpenia si špeciálnych lístkov (Hop on, hop off), ktoré umožňujú pasažierom cestovať bez fixného cestovného plánu. Niektoré zo spoločností ponúkajú komplexné balíčky služieb s jasne stanovenou trasou cesty, zahŕňajúcou aj ubytovanie a stravu.

Medzi ostrovmi premávajú trajekty Interislander. Plavba z Wellingtonu na juh do mesta Picton trvá 3 hodiny. Z Wellingtonu každý deň vypláva 5 trajektov, z Pictonu smerom na sever je to o jeden trajekt viac, ceny jednosmerných lístkov sa pohybujú okolo 70 NZD.

Vlaková doprava nie je rozvinutá a s európskou je absolútne neporovnateľná. V súčasnosti ponúka Kiwirail tri vyhlídkové trasy, z toho dve na Južnom ostrove, ktoré sú cielené len pre turistov, ktorí majú záujem spoznať krajinu z perspektívy vlaku.

Rastúcu obľubu si u turistov získava cestovanie na bicykli. Niektoré z cestovných agentúr poskytujú komplexné balíčky, vrátane trás, ubytovania a prenájmu bicyklov. Motoristi sú voči cyklistom ohľaduplní, cyklistická prilba je povinná, zároveň aj osvetlenie bicykla pri jazde v šere, či v noci. Najlacnejšou alternatívou je stopovanie, ktoré je v krajine legálne a pomerne bezpečné.

2.2 Ubytovanie

Možnosti ubytovania na Novom Zélande sú cenovo a kvalitatívne rôzne. Hotely s najvyššou kvalitou sa nachádzajú vo veľkomestách a mestách so zvýšenou koncentráciou turistov, napríklad v Queenstowne, či v Rotorua. Mimo ruchu, ukryté niekde v prírode, či národnom parku poskytujú ubytovania "Lodge". Ponúkané ubytovanie, vyberané jedlá a široká škála aktivít sú na vysokej úrovni. Zodpovedajúca je aj vyššia cenová kategória. Cenovo výhodnejšou je ponuka Bed & Breakfast (B&B). Po vzore z Veľkej Británie ponúkajú B&B možnosť ubytovania s raňajkami privátni vlastníci priamo vo svojich domoch. Škála je naozaj široká, od typických farmárskych domov, cez novozreštaurované chalupy, postavené z hliny a sena. Veľkou výhodou ubytovania v B&B je priamy kontakt s obyvateľmi Nového Zélandu, ktorí sa k svojim hosťom správajú veľmi familiárne. Z rovnakej kategórie sú "Farmstays" a "Homestays", keď ponuka ubytovania je priamo v dome majiteľa, poprípade na farme, s možnosťou zapojenia sa do denného režimu rodiny, kŕmenia a starostlivosti o zvieratá. Ide o najľahšiu cestu ako spoznať mentalitu domácich, ich kultúru, dennú rutinu, či ich bežnú stravu.

Motely sú väčšinou zoskupené pozdĺž hlavných dopravných ťahov. V porovnaní s motelmi na Slovensku sú motely Nového Zélandu na vyššej úrovni. Poskytujú čisté a priestranné ubytovanie, v izbách býva televízny prijímač, často s káblovou televíziou. Väčšie motely sú vybavené kuchynkou a v rámci ich vybavenia mávajú pracovňu, bazén, poprípade saunu.

Veľmi obľúbenými miestami na prenocovanie sú hostely (backpackers), ktoré sa líšia cenou, či vybavením. Pričom v Európe uprednostňujú hostely skôr mladší turisti, na Novom Zélande sú špeciálne označené práve tie, ktoré sú vhodnejšie pre nižšie vekové skupiny. Každý z hostelov je vybavený kuchyňou s kompletným príslušenstvom, od chladničky po mikrovlnnú rúru. Jedinou nevýhodou pre niektorých cestovateľov môže byť fakt, že sa nocuje v izbe spoločne s neznámymi, ale opäť je tu na výber možnosť menších, poprípade väčších izieb, čo sa potom odráža aj na cene. Pre cestovateľov, ktorí uprednostňujú samostatnosť a diskretnosť sú v ponuke na prenájom vo veľkomestách apartmány, mimo miest domy. Osobitnou kategóriou sú dovolenkové domy nazývané

"bach". Tradícia vlastníctva dovolenkových domov je na Novom Zélande veľmi silná. V ponuke sa nájdu jednoduché drevené stavby, až po luxusné chaty v horských oblastiach. Najzaujímavejšou je jednoznačne lokalita, keďže sa z väčšej časti nachádzajú na odľahlých romantických miestach. Niektoré sú plne vybavené, dokonca klimatizované, pre dobrodružnejšie typy sú v ponuke aj chatky bez elektriny.

Cenovo najvýhodnejšie je cestovať s batohom a stanom, poprípade karavanom. Na Novom Zélande je možné stanovať, či parkovať s obytným príviesom len na jasne označených miestach a tých je v skutočnosti veľmi málo. Pre dobrodruhov sa vždy nájde miesto v blízkosti oceánu, či na lesnej ceste. V každom prípade je potrebné sa uistiť, či sa nejedná o súkromný pozemok, napríklad farmu, či vinicu. V takomto prípade stačí ústny dohovor s majiteľom pozemku, ktorý aj vďaka novozélandskej srdečnosti pozve k svojmu stolu nejedného cestujúceho. V národných parkoch sú miesta na stanovania označené, väčšinou je pri nich aj drevený stôl a koše na odpadky. V každom kúte Nového Zélandu sa dajú nájsť kempingové miesta, vybavené spoločnou kuchyňou a prístupom k pitnej vode. Ich rozloha býva väčšia než je zvykom v Európe, súčasťou sú ihriská, trampolíny a miesta vhodné na grilovanie, čo ocenia aj rodiny s deťmi. V najvyššej sezóne je vhodné rezervovať si miesto dopredu.

O kvalite ubytovacieho zariadenia, ale aj turoperátorov ponúkajúcich svoje služby veľa napovie aj značka kvality Qualmark. Firmy, ktoré majú záujem dostať značku Qualmark, musia sa o ňu uchádzať a následne sa nechať testovať. Qualmark, značka kvality, ktorá svedčí o profesionalite a spoľahlivosti je udeľovaná uchádzačom na základe vopred stanovených kritérií kvality. (Albert, 2009, s.25)

2.3.Stravovanie

Novozélandská kuchyňa prešla radikálnymi zmenami a dnes už všetci, ktorí sa podieľajú na tvorbe cestovného ruchu vedia, že k základu dobre ponúkaných služieb je potrebná aj inovatívnosť v ponúkanej strave. Chutnosť ponúkaných jedál je zmesou toho najlepšieho z Európy, Ázie a Polynézie. Základom sú miestne čerstvé produkty. Jedálne lístky sú postavené najmä na sezónnych produktoch. Stravovacie zariadenia

ponúkajú rôzne variácie morských plodov, známe sú zelené mušle, homáre, ustrice a rôzne druhy čerstvých rýb. Z tradičnej kuchyne ostáva jednotkou jahňacina. K dezertom neoddeliteľne patrí Pavlova (torta z vyšľahaných vaječných bielkov, obložená šľahačkou a čerstvou zeleninou) a zmrzlinové variácie, pričom najznámejšia je hokey-pokey (vanilková zmrzlina s kúskami karamelu a medu).

K jedlu sa ponúkajú vynikajúce odrody medzinárodne ocenených novozélandských vín. Z bielych vín je najpopulárnejší Sauvignon Blanc a taktiež Chardonnay. Z červených vín aj náročnejší zákazníci ocenia Pinot Noir, či Syrah. Najvychytenejšími vinicami sa chvália oblasti Marlborough, Hawkes Bay, Martinborough a centrálna Otago. Pre milovníkov piva ponúka krajina na výber z viacerých vlastných druhov, najznámejšie z nich sú Tui a Speight's.

Kulinársky zážitok na najvyššej úrovni ponúkajú luxusné reštaurácie vo veľkomestách, poprípade Lodges. Cenovo prijateľnejšie sú ponuky reštaurácií, barov a kaviarní, ktoré ale nezaostávajú s čerstvosťou a rozmanitosťou podávaných jedál. Osobitnou kategóriou sú vinice, v rámci ktorých sa nekonajú len ochutnávky vín, ale zároveň aj syrov. Každá väčšia vinica má svoju vlastnú reštauráciu s dennou ponukou, založenou najmä na sezónnych miestnych produktoch. Typickým novozélandským fast foodom na cestu sú Fish&Chips (vyprášaná čerstvá treska v pivnom cestíčku s hranolkami), ktorá sa tradične zabalí do novinového papiera, aby nestratila svoju teplotu.

Tradičnou maorskou lahôdkou je Hangi. Vzhľadom k časovo náročnej úprave jedla, a jeho množstvu, nie je možné si ho kúpiť v reštauračnom zariadení. Jedná sa skôr o hostinu pod holým nebom. Jedlo sa pripravuje na rozpálených kameňoch vo vopred vykopanej diere. Do prútených košov sa vložia vopred namarinované kusy mäsa a zeleniny, obalené v listoch. Navrch sa položia mokré handry, ktoré sa následne prikryjú hlinou. Príprava pokrmu trvá približne tri hodiny. Výsledkom je šťavnaté mäso a zelenina, ktoré majú príchut' údenia a dymu. V súčasnosti sa pre turistov organizujú hostiny Hangi, avšak len v prípade rezervácie v cestovnej kancelárii, či turistickom informačnom centre.

2.4.História cestovného ruchu

Začiatok turistického ruchu na Novom Zélande bol podmienený technologickým vývojom parných zaoceánskych lodí, otvorením Suezského kanálu v roku 1869 a návštevou vojvodu z Edinburghu princa Alfréda v roku 1870 (McClure, a, online, cit. 2013-06-11). Prvými zahraničnými turistami boli bohatí cestovatelia z Veľkej Británie alebo Spojených štátov Amerických, ktorí sa rozhodli podniknúť väčšinou až pol ročné výpravy po Novom Zélande. V centre pozornosti boli prírodné krásy krajiny, pohoria, gejzíry a lesy. Medzi najnavštevovanejšie patrili rieka Whanganui, fjordy Milford Sound a geotermálna oblasť Rotorua, kde mohli prví turisti bližšie spoznať a nahliadnúť do života pôvodného obyvateľstva – Maorov. Maori boli už od skorého začiatku súčasťou turistického ruchu, ich úloha v ňom sa ale od skorých začiatkov cestovného ruchu na Novom Zélande rapídne zmenila. Oblasti s termálnymi vodami využívali v svoj prospech na varenie, liečebné terapie a rekreáciu. Prvá oblasť, v ktorej pôsobili aktívne v rámci cestovného ruchu ako sprievodcovia, poskytovatelia ubytovania, jedla a zábavy boli Ružové a Biele Terasy pri jazere Rotomahana. Maori sa aktívne starali o terasy, udržovali ich čisté a bránili vandalizmu. Keď v roku 1886 výbuch sopky Tarawera zničil terasy, presunuli svoje záujmy a aktivity do oblasti Rotorua. (Lamping et al., 2010, s. 259) S narastajúcim počtom turistov v oblasti si vtedajšia vláda uvedomila významnosť tejto geotermálnej oblasti. Od vtedajšieho náčelníka odkúpili pozemky pri oblasti Rotorua a spravili z nej turisticky vyhľadávanú atrakciu kontrolovanú štátom (pozn. autorky – z maorského pohľadu nikdy nešlo o odkúpenie, či inú finančnú transakciu, ale o akt odobratia pôdy). So vzrastajúcou návštevnosťou, vzrastali aj nároky na ubytovanie a tak vláda v tom čase investovala do výstavby kúpeľov, v rámci ktorých postavila viaceré promenády, malú zoo a záhrady. Rotorua, postavená v štýle európskych kúpeľov, ponúkala viaceré liečebné terapeutické postupy, z nich napríklad inhalačné terapie, bahenné kúpele, elektroterapiu. Liečivé bahno a voda blahodarne prospievali akýmkoľvek infekciám kože, liečila sa tu ale aj dna.

Maori neboli spokojní, že sa nemôžu aktívne zapájať do činností v Rotorua, už plne kontrolovaných vládou. Keďže prišli o značnú časť svojich príjmov a Európania ich služby už nepotrebovali, všetky tieto faktory, spojené s rasovou segregáciou viedli k nespokojnosti a konfliktom. Na začiatku 20. storočia dala vláda v Rotorue postaviť

model Maorskej dediny, v ktorej podľa očakávania vlády, mali Maori pre turistov ako turistickú atrakciu predvádzať svoj "primitívny" životný štýl. Maori ale nejavili žiaden záujem stať sa živou atrakciou a tak modelová maorská dedina ostala úplne neobývaná.

Rozvoj Rotoruy a potenciál ďalších prírodných krás krajiny podporil vládu v smere ďalšej a hlbšej kontroly turistického ruchu. V roku 1901 vznikla ako prvá na svete národná turistická organizácia – The Department of Tourist and Health resorts (Quack, 1989, s. 76). Táto vládna organizácia bola poverená zlepšovaním služieb pre turistov a zvyšovaním počtu zahraničných návštevníkov. To zahŕňalo propagáciu Nového Zélandu v zahraničí, rekonštrukciu a budovanie nových zariadení, zaistovanie lepšieho prístupu k prírodným krásam a údržbu štátom vlastnených lokalít.

Keďže móda kúpeľov pretrvávala počas celého 20.storočia, vláda zainvestovala aj do obnovy iných kúpeľných miest, z najznámejších na Južnom ostrove sú Hanmer Springs.

Na Južnom ostrove boli v strede turistického záujmu horské regióny Mt. Cook, ľadovce Franz Josef a Fox, jazero Te Anau a fjordy Milford Sound. Pre návštevníkov z Austrálie bol sneh a ľad novou skúsenosťou, pričom pre Európskych horolezcov boli nové neprebádané územia veľkou výzvou. Vzhľadom ku klimatickým podmienkam a krátkej sezóne, počas ktorej boli lokality prístupné, neboli hotely a horské chaty dostatočne profitujúce. Vzhľadom k veľkým investíciám uskutočneným na severe v oblasti Rotorua, nebola vláda schopná investovať do rozvoja infraštruktúry, či ubytovacích kapacít v týchto lokalitách. Zlom nastal až potom ako Rodolph Wigley založil prvú dopravnú spoločnosť, ktorá prepravovala turistov na Mt. Cook. Bol otvoreným kritikom voči neústupčivosti vlády k možnosti prílevu privátneho kapitálu do vládou vlastnených lokalít. Až v roku 1922 sa mu podarilo presvedčiť vládu, aby mu prenajala horský hotel Hermitage (McClure, a, online, cit. 2013-06-11). Podarilo sa mu otvoriť lyžiarske strediská vhodné pre všetky vekové skupiny a cenovo dostupné pre všetky triedy spoločnosti. K spokojnosti mu ale chýbalo vlakové spojenie, ktoré by uľahčilo prístupnosť regiónu. Národné parky pre potešenie všetkých nadšencov prírodných krás sa na Novom Zélande rozvíjali na príklade parkov Spojených štátov amerických. Ubytovne v nich boli ale väčšinou vhodné len pre ľudí s nízkymi nárokmi, keďže vláda si nemohla dovoliť investície aj týmto smerom. Wigley sa rozhodol zainvestovať do obrovského hotelového komplexu v štýle zámočku v Národnom parku Tongariro, keď

dúfal, že jeho poloha v blízkosti Rotorua, na pol ceste železničnej trati medzi Aucklandom a Wellingtonom mu prinesie väčší profit než hotel Hermitage na Južnom ostrove. Nevybral si ale správne načasovanie a počas hospodárskej depresie zbankrotoval. Vláda prevzala oba rezorty a angažovala lyžiarskych inštruktorov z Európy, organizovala exkurzie, čo jej prinieslo väčší prílev turistov. S vypuknutím druhej svetovej vojny sa turizmus pozastavil, zo zámockého hotelového komplexu sa stala nemocnica a okolia ľadovcov boli na sklonku bankrotu. Vláda si tieto lokality podržala, keďže verila v povojnový turistický boom.

Aj keď pokrok v letectve počas druhej svetovej vojny priniesol pre Nový Zéland lepšie vyhliadky do budúcnosti, vzhľadom k svojej polohe, aj naďalej bola krajina konfrontovaná s problémami pri rozvoji turizmu. Krajina naďalej zostávala prevažne agrárnou, nerozvíjala sa na poli turizmu, ani v poskytovaní služieb. Zatiaľ čo dnes je Nový Zéland známy svojimi vínami a vyberanou kuchyňou, plnou morských plodov, v polovici 20. storočia dostávali na stôl turisti jednoduchý plát mäsa, zemiaky a zeleninu. Novozélandčania ostávali proti móde turizmu odolní a radšej si svoju krajinu nechávali pre seba, oddychujúc v svojich prímorských jednoduchých chatách, či karavanoch. Záujmom mladých bolo pracovať v poľnohospodárstve a priemysle a tak krajina nemala dostatok ľudí, ktorí by boli ochotní pracovať v sektore cestovného ruchu. Nevýhodou boli aj reštrikcie v pracovnej dobe, či otváracích hodinách, keď počas víkendov bolo úplne všetko zatvorené.

Tieto problémy prinútili vládu spraviť viaceré expertízy a rozšíriť okruh vládou vlastnených hotelov. V roku 1973 vystavali viacero moderných hotelových komplexov od Waitangi až po Milford Sound (McClure, b, online, cit. 2013-06-11). Tieto hotely neboli až do polovice 80. rokov 19. storočia profitujúce, ale slúžili ako odrazový mostík pre vzdelanie pracovníkov v sektore cestovného ruchu, vrátane modernej prípravy jedál.

Vynájdenie osobných prúdových lietadiel znamenalo novú revolúciu pre turistický ruch Nového Zélandu. So svojou polohou bol dovtedy Nový Zéland časovo náročne dostupný pre zahraničných turistov a aj samotní novozélandčania neboli častými cestovateľmi. Objav zaoceánskych letov sprístupnil novozélandčanom možnosť cestovania a spoznávania iných kultúr, čo malo tiež prínos pre samotný novozélandský turizmus. Nové skúsenosti, získané zo svojich zámorských ciest zavádzali v svojej

krajine cestou im vlastnou, čím, vytvárali jedinečnosť poskytovaných služieb. Sprístupnením sa svetu a záujmom zahraničných turistov, vznikali nové nároky na hotelové kapacity a letiská. Prvé medzinárodné letisko, otvorené v roku 1966 bolo letisko Auckland (Auckland Airport, online, cit. 2013-06-11).

Rotorua si naďalej udržala prestíž jednej z najvyhľadávanejších lokalít, ale návštevníci mali už jasný záujem spoznať aj maorský kolorit. A tak bol legislatívne zriadený The Maori Arts and Crafts Institute, ktorý mal za úlohu dohliadať na uchovávanie rezbárskeho dedičstva prvých obyvateľov Nového Zélandu a zároveň kontrolovať výrobu prvotriednych maorských suvenírov. Aj keď Maori odmietli meniť vzhľad svojich pôvodných dedín, ktoré neboli práve najpríťažlivejšie pre turistov, vystupovali v rámci maorských koncertov, kde okrem iného predvádzali aj pre cudzincov fascinujúci bojový tanec Haka.

Rastúci záujem návštevníkov nielen o maorskú kultúru a prírodné pamiatky krajiny, viedol vládu k vybudovaniu turistických zariadení. Jedným z prvých bol Agrodome v Rotorua, ktorý návštevníkom zblízka ukázal život a prácu farmárov. Vyše štyridsať rokov je Agrodome vyhľadávanou atrakciou, ktorá vyhrala viaceré ceny novozélandského turizmu.

Novozélandský marketing sa tradične zameriaval na turistov z Austrálie, Veľkej Británie a USA. Táto orientácia sa zmenila, otvorením prvých pobočiek Tourist Department v nie anglicky hovoriacich krajinách, konkrétne v Nemecku a Japonsku. Tým vzrástol prílev veľa utrúcajúcich Japonských turistov, ktorí prejavili záujem aj o študijné pobyty v rámci krajiny.

V 90. rokoch 20. storočia odpredal štát svoje hotely privátnym vlastníkom. Liberalizácia v mnohých oblastiach viedla k zatraktívneniu Nového Zélandu pre zahraničných návštevníkov. Predĺžením otváracích hodín a dostupnosť alkoholu malo za následok rozmach reštaurácií, kafetérií a nočného života. Vynálezom adrenalínových aktivít jet boating, či bungy jumping v meste Queenstown sa otvoril nový trh v rámci cestovného ruchu. K nim sa postupne pridávali ďalšie adrenalínové športy ako zoskoky s padákom, parasailing, paragliding, či rafting a Queenstown sa automaticky stalo mestom s nálepkou hlavného mesta adrenalínu krajiny.

Bungy jumping je založený na zvyku z Vanuatu, keď mladí muži skákali zo skál s lianami obviazanými okolo svojich členkov. A.J. Hackett experimentoval s viacerými druhmi povrazov, až sa mu v roku 1988 podarilo ako prvému na svete uskutočniť prvý komerčný zoskok z mosta Kawaru, Queenstown vo výške 43 metrov (Lamping et al., 2010, s. 412). Odvtedy boli otvorené viaceré miesta s možnými výškami, z nich najobávanejší 143 m vysoký zoskok do priepasti Nevis. Do dnešného dňa priťahuje najstarší bungy most tisícky záujemcov.

V rovnakom čase na východnom pobreží Južného ostrova v meste Kaikoura sa začali organizovať prvé vyhliadkové plavby za veľrybami. Pre ich veľký úspech, pridali sa do ponuky aj cesty za tuleňmi, či delfínmi. V dnešnej ponuke Kaikoury je aj plávanie s delfínmi v ich prirodzenom prostredí.

Úspech v turizme, spolu s prílevom nás zahraničných návštevníkov, viedol aj k reštrukturalizácii manažmentu v smere k odvetviam cestovného ruchu. Tourist of Department bol zrušený a následne boli jeho kompetencie prenesené na radu pre turizmus – New Zealand tourist Board, ktorá bola zložená z vedúcich predstaviteľov cestovného ruchu krajiny. Rada bola zodpovedná za marketing turizmu v krajine, ale jej zástupcovia nedokázali svojimi kampaňami podporiť dlhodobé perspektívy novozélandského cestovného ruchu. A tak došlo k radikálnym zmenám, keď všetky tieto právomoci v roku 1999 prevzala vládna turistická agentúra a pod značkou 100% Pure New Zealand odštartovala globálnu kampaň na prezentáciu Nového Zélandu vo svete. Inovatívnou technológiou, prezentovaním sa cez internetové kanály, spustením novej web stránky a celkovou propagáciou značky 100% Pure New Zealand, odštartovali masovú kampaň. Veľkou podporou novozélandského turizmu bolo natáčanie filmovej trilógie Pána Prsteňov, usporiadanie prestížnej jachtárskej súťaže America's Cup, ale zároveň aj fakt, že v ére teroristických útokov bol Nový Zéland bezpečným miestom. Počet návštevníkov od roku 1999 do roku 2004 vzrástol o 7%, čím sa ukázala globálna kampaň účinnou (McClure, c, online, cit. 2013-06-11).

3 KOMPLETNÝ 18 DŇOVÝ PROGRAM POZNÁVACIEHO A ZÁŽITKOVÉHO ZÁJAZDU NA NOVOM ZÉLANDE

Program poznávacieho a zážitkového zájazdu je navrhovaným produktom slovenskej cestovnej kancelárie. Zájazd po oboch ostrovoch Nového Zélandu má za účel svojim účastníkom priblížiť najzaujímavejšie turistické atrakcie krajiny. V rámci zájazdu sú zahrnuté návštevy kultúrnohistorických pamiatok, unikátnych prírodných krás krajiny a pobyt v termálnych kúpeľoch. Počas štrnástich dní zájazdu budú mať účastníci možnosť navštíviť nielen veľkomestá, ale aj odľahlejšie lokality krajiny. V rámci pobytu sa oboznámia s typickou faunou a flórou Nového Zélandu.

Typ zájazdu : Poznávací a zážitkový zájazd

Doprava: letecky, po ostrovoch autobus Volvo 9500 De Luxe

Termín zájazdu: 4.1. 2014 - 21.1.2014

Cena zájazdu: 3.800 Eur

Cena zahŕňa: leteckú dopravu, letiskové a bezpečnostné poplatky, 14x ubytovanie s raňajkami v hoteloch kategórie 3*, dopravu klimatizovaným autobusom, služby slovenského sprievodcu, vstup na vyhliadkovú vežu Sky Tower, vstup do termálneho parku Te Puia, vrátane kultúrneho predstavenia Maorov a večere Hangi, dopravu trajektom, vyhliadkovú plavbu za veľrybami v Kaikoura, vstupné termal park Hanmer Springs, výstup na ľadovec Franz Josef, vyhliadková plavba Milford Sound, vstup McGrouther Farm.

Cena nezahŕňa: povinné cestovné poistenie, fakultatívne výlety a adrenalínové aktivity v meste Queenstown.

Základná plánovaná trasa zájazdu : letisko Viedeň - Auckland – Coromandel – Rotorua- jazero Taupo – Národný park Tongariro- Wellington- Blenheim – Kaikoura- Hanmer Springs - Greymounth – Hokitika – ľadovec Franz Josef – Lake Hawea - Queenstown- Milford Sound – Dunedin – Moeraki – Oamaru – Mount Cook – Christchurch- Viedeň

Počet účastníkov a ich špecifikácia: 30, dospelé osoby vo veku od 29 – 55 rokov

Ubytovanie a strava: Počas zájazdu je zabezpečené ubytovanie v hoteloch vyššej kategórie s raňajkami.

3.1 Harmonogram zájazdu

Deň	Čas	Miesto	Km	Kumulované km	Aktivita	Poznámky
1.deň	05:30	Letisko Viedeň			Zraz,check in	
	07:55	Letisko Viedeň			Odlet	
2.deň		Letisko Honk Kong			Medzipristátie	
3.deň	07:30	Letisko Auckland			Predpokladané pristátie	
	11:30	Letisko Auckland			Zraz účastníkov	Privítanie
	12:30	Auckland	0		Odchod autobusu	
	13:00	Auckland centrum	20	20	Prehliadka mesta, Sky Tower	
	14:40	Auckland			Voľný program	
	16:00	Auckland			Odchod	
	18:30	Coromandel – Hotel Pacific Harbour Lodge	169	189	Ubytovanie	
4.deň	8:00	Coromandel – Hotel Pacific Harbour Lodge			Raňajky	
	9:30	Coromandel – Hotel Pacific Harbour Lodge, Tairua			Odchod	
	10:00	Hot Water Beach	24	213	Prehliadka pláže,	

					spojená s kúpaním sa, voľný program	
	12:30	Hot Water Beach			Odchod	
	15:00	Te Puia, Rotorua	207	420	Prehliadka termálneho parku	
	18:00	Te Puia, Rotorua			Maori predstavenie, večera Hangi	
	20:00	Te Puia, Rotorua			Odchod	
	20:10	Hotel Silver Oaks Resort, Rotorua	4	424	Ubytovanie	
5.deň	08:00	Hotel Silver Oaks Resort, Rotorua			Raňajky	
	09:30	Hotel Silver Oaks Resort, Rotorua			Odchod	
	10:45	Huka Falls	77	501	Prehliadka vodopádov	
	11:30	Huka Falls			Odchod	
	11:35	Huka Honey Hive	2	503	Prehliadka Huka Honey Hive – sveta medu, voľný program	
	14:30	Huka Honey Hive			odchod	
	16:00	Národný park Tongariro, Whakapapa Village	108	611	Prehliadka národného parku	
	18:00	Skotel Ruapehu, Whakapapa Village			Ubytovanie, voľný program	

6.deň	07:00	Skotel Ruapehu			Raňajky	
	08:00	Skotel Ruapehu			Odchod	
	12:40	Wellington	341	952	Mt. Victoria, prehliadka centra, múzeum Te Papa	
	18:00	Wellington, Te Papa múzeum			Odchod	
	18:10	Mercure Hotel, Wellington	2	954	Ubytovanie, voľný program	
7. deň	7:00	Mercure Hotel			odchod	
	7:15	Interislander, Terminál pre trajekt, Wellington	5	959	Nalodenie na trajekt	Raňajky na trajekte
	11:40	Picton			Vylodenie na Južnom ostrove, odchod	
	12:15	Saint Clair Wine Estate, Blenheim	33	985	Ochutnávka vín, prehliadka vinice, obed	
	16:00	Saint Clair Wine Estate, Blenheim			Odchod	
	16:10	Blenheim, centrum	5	990	Prehliadka centra, voľný program	
	18:30	Blenheim, centrum			Odchod	
	18:35	Admirals Motor Lodge Blenheim	3	993	Ubytovanie, voľný program	
8.deň	07:30	Admirals Motor Lodge Blenheim			Raňajky	
	08:30	Admirals Motor Lodge Blenheim			Odchod	

	10:20	Kaikoura	132	1125	Vyhliadková plavba za veľrybami	
	13:15	Kaikoura			Odchod	
	15:05	Hanmer Springs, Heritage Hotel	130	1255	Ubytovanie	
	16:00	Hanmer Springs, Heritage hotel			Presun pešo	
	16:15	Hanmer Springs Spa			Návšteva termálneho parku, voľný program	
9.deň	07:30	Hanmer Springs, Heritage hotel			Raňajky	
	08:30	Hanmer Springs, Heritage hotel			Odchod	
	12:00	Punakaiki, Národný park Paparoa	259	1514	Prehliadka Pancake Rocks and Blowholes	
	12:50	Punakaiki, Národný park Paparoa			odchod	
	13:30	Kingsgate Hotel, Greymounth	44	1558	Ubytovanie, voľný program	
	15:30	Kingsgate Hotel, Greymounth			Presun pešo	
	15:40	Shades of Jade Greenstone Gallery			Ukážka spracovania novozélandského nefritu	
	17:00	Greymounth			Voľný program	
10.deň	07:30	Kingsgate Hotel, Greymounth			Raňajky	

	08:30	Kingsgate Hotel, Greymouth			Odchod	
	09:05	Hokitika	40	1598	Prehliadka mesta, nákupy suvenírov z nefritu	
	10:15	Hokitika			Odchod	
	12:00	Scenic Hotel Franz Josef	135	1733	Ubytovanie	
	12:15	Ľadovec Franz Josef			Voľný program	
	13:30	Ľadovec Franz Josef			Výstup na Ľadovec	
	17:00	Ľadovec Franz Josef			Voľný program	
11.deň	07:30	Scenic Hotel Franz Josef			Raňajky	
	08:30	Scenic Hotel Franz Josef			Odchod	
	12:00	Jazero Hawea	271	2004	Prehliadka jazera	
	12:45	Jazero Hawea			Odchod	
	13:10	Jazero Wanaka	20	2024	Prehliadka jazera	
	13:45	Jazero Wanaka			Voľný program	
	14:45	Jazero Wanaka			Odchod	
	16:00	Hotel St. Moritz, Queenstown	72	2096	Ubytovanie	
	16:20	Hotel St. Moritz, Queenstown			Prehliadka mesta	
	18:30	Hotel St. Moritz, Queenstown			Voľný program	

12. deň	07:30	Hotel St. Moritz, Queenstown			Raňajky	
	08:30	Hotel St. Moritz, Queenstown			Pokyny pre účastníkov na základe nimi zvolených a vopred zarezervovaných aktivít	
	17:30	Hotel St. Moritz, Queenstown			Zraz, vyhodnotenie dňa	
	18:30	Hotel St. Moritz, Queenstown			Voľný program	
13. deň	07:00	Hotel St. Moritz, Queenstown			Raňajky	
	07:30	Hotel St. Moritz, Queenstown			Odchod	
	10:45	Milford Sound	289	2385	Vyhliadková plavba	
	12:45	Milford Sound			Voľný program	
	13:15	Milford Sound			Odchod	
	18:00	McGrouther Farm, Dunedin	406	2791	Prehliadka rezervácie tučniakov	
	19:30	McGrouther Farm, Dunedin			Odchod	
	19:45	Scenic Hotel Dunedin	12	2803	Ubytovane, voľný program	
14. deň	07:30	Scenic Hotel Dunedin			Raňajky	
	08:30	Scenic Hotel Dunedin			Prehliadka mesta	

	12:00	Dunedin			Voľný program	
	13:00	Dunedin			Odchod	
	14:00	Moeraki Boulders	76	2879	Prehliadka Moeraki Boulders	
	15:00	Moearaki Boulders			Odchod	
	15:40	Kingsgate Hotel Brydon Oamaru	38	2917	Ubytovanie	
	16:00	Kingsgate Hotel Brydon Oamaru			Prehliadka mesta	
	17:30	Oamamru centrum			Voľný program	
15.deň	07:30	Kingsgate Hotel Brydon Oamaru			Raňajky	
	08:30	Kingsgate Hotel Brydon Oamaru			Odchod	
	11:30	Mount Cook	209	3126	Prehliadka okolia a Sir Edmund Hillary Centre	
	13:00	Mount Cook			Voľný program	
	13:45	Mount Cook			Odchod	
	18:15	Christchurch, Ibis Hotel	331	3457	Ubytovanie, voľný program	
16.deň	07:30	Christchurch, Ibis Hotel			Raňajky	
	08:30	Christchurch, Ibis Hotel			Prehliadka mesta	
	13:30	Christchurch			Voľný program	
17.deň	04:30	Christchurch, Ibis Hotel	10	3467	Odchod na letisko	
	05:00	Christchurch International Airport			Check in	

	07:00	Christchurch International Airport				
		Sydney International airport			Medzipristátie	
18.deň		London International Airport			Medzipristátie	
	10.45	Letisko Viedeň			Predpokladané pristátie	

Zdroj: vlastný

3.2 Program zájazdu

1. Deň Auckland – Coromandel

Prílet na medzinárodné letisko Auckland International airport. Prehliadka centra mesta z jeho 328 metrov vysokej vyhliadkovej veže Sky Tower v samotnom centre mesta. V neskorých popoludňajších hodinách presun južne smerom na polostrov Coromandel, ktorý je vďaka bujnej vegetácii a dlhým piesočnatým plážam obľúbeným vychádzkovým miestom obyvateľov Aucklandu. V podvečerných hodinách ubytovanie v Pacific Harbour Lodge.

2. Deň Coromandel – Rotorua

V ranných hodinách návšteva Hot Water Beach s vyvierajúcou teplou bublinkujúcou vodou. Hot Water Beach ponúka jedinečnú možnosť vykopať si vlastnú jamu v piesku a zrelaxovať v teplej vode len pár metrov od chladného oceánu. Presun do mesta Rotorua, termálneho centra Nového Zélandu, s návštevou termálneho parku Te Puia. Okrem vriacich bahnových jazier je oblasť známa svojim gejzírom Pohutu, ktorý strieka do výšky až 30 metrov 20 krát v priebehu dňa. Celodenný program dňa zavŕšia svojim vystúpením domorodí obyvatelia Nového Zélandu Maori. V rámci predstavenia, bude podávaná aj večera, tradičná maorská špecialita Hangi. Ubytovanie v Hotel Silver Oaks resort, Rotorua.

3. Deň Rotorua – jazero Taupo – Národný park Tongariro

Presun smerom k jazero Taupo, najväčšiemu z novozélandských jazier. Zastávka pri vodopádoch Huka Falls, ktoré sú fenoménom vodnej sily. Za sekundu prečerpajú až 220 000 litrov vody (Huka Falls, online, cit. 2013-06-12). K vodopádom vedie hodinová panoramatická cesta cez les, pozdĺž rieky Waikato. Po návšteve vodopádov bude ďalším cieľom svet medu a medových produktov Huka Honey Hive. V rámci prehliadky je možné oboznámiť sa s výrobou rôznych druhov novozélandských medov, vrátane najznámejšieho medu Manuka. Zo širokého množstva medov, likérov, kozmetických prípravkov, ktoré návštevníci môžu ochutnať, či otestovať si určite vyberie suvení aj ten najnáročnejší zákazník.

Cesta bude ďalej smerovať na juh k Národnému parku Tongario, ktorý patrí k svetovému dedičstvu UNESCO. Je jedným zo štrnástich národných parkov Nového Zélandu, ktoré pokrývajú 10% celkovej plochy krajiny (Albert, 2009, s.20). Ubytovanie v lyžiarskom horskom hoteli Skotel Ruapehu.

4. Deň Tongariro – Wellington

Ranný presun do hlavného mesta Nového Zélandu – Wellington. Prehliadka mesta začne panoramatickým pohľadom na mesto z vrchu Mt. Victoria, ktorý ponúka fantastický výhľad na celé mesto. Návšteva interaktívneho múzea Te Papa, ponúkne detailnejší pohľad do histórie Nového Zélandu. V centrálnej časti mesta Thorndon stojí komplex budov parlamentu. Za najzaujímavejšiu z nich sa považuje budova Beehive, pripomínajúca úl divých včiel. Je postavená na základe plánov londýnskeho architekta Basila Spencea. Od roku 1981 v nej sídlia kancelárie ministrov Nového Zélandu. Hneď pri tejto impozantnej budove je postavená budova parlamentu, ktorá bola postavená v roku 1922 z granitu a Takaka mramoru z Južného ostrova. Ku komplexu budov parlamentu patrí aj neogotická dvojposchodová budova z roku 1897 General Assembly library building. V parku je možné vidieť 2 sochy, prvá vyobrazuje Richarda Johna Seddona, premiéra krajiny v rokoch 1893 – 1906. Tá druhá je podobizňou Johna Ballancea, predchodcu R.J. Seddona (Lamping at al., 2010, s.299). Ubytovanie v Mercure Hotel. Vo večerných hodinách je najživším miestom mesta Cuba Street s nespočetnými barmi a reštauráciami.

5. Deň Wellington – Picton – Blenheim

Odchod trajektom Interislander v skorých ranných hodinách smer Južný ostrov. Po trojhodinovej scénickej plavbe trajektom popri fjordoch Marlborough Sounds, presun z mestečka Picton do Blenheimu. Blenheim sa nachádza v časti Marlborough, známej vinárskej oblasti Nového Zélandu. Návšteva vinice Saint Clair, spojená s ochutnávkou vín a ľahkým obedom. Prehliadka vinice s miestnym sprievodcom, podrobná inštrukcia o histórii, pestovaní a procese výroby vín v lokalite. Ubytovanie v Admirals Motor Lodge Blenheim.

6. Deň Kaikoura – Hanmer Springs

V ranných hodinách odchod smerom na juh do mestečka Kaikoura, ktoré je známe svojim rušným prímorským životom a neopakovateľnými špecialitami z plodov mora. V rámci cesty je zabezpečená vyhlídková plavba za veľrybami. V prípade záujmu, je možné zúčastniť sa aj doplnkových programov, napr. plávanie s delfínmi či tuleňmi na otvorenom mori. Presun do Hanmer Springs, termálneho mestečka, ktoré je obľúbeným cieľom nielen zahraničných, ale aj miestnych dovolenkárov. Oddych v podvečerných hodinách čaká vo forme návštevy termálneho vodného parku, zasadeného do krásnej horskej prírody s dvanástimi vonkajšími termálnymi bazénmi. Ubytovanie v hoteli Heritage.

7. Deň Hanmer Springs – Paparoa Národný park – Greymouth

Ranná cesta cez priesmyk Lewis a pozdĺž mohutnej rieky Buller vedie na západné pobrežie Južného ostrova. V rámci Národného parku Paparoa, ktorý je jedným z desiatich národných parkov Južného ostrova pútajú svojou krásou Pancake Rocks and Blowholes, Punakaiki. Táto nevšedná krása skál, ktoré pripomínajú tvarom naskladané palacinky sa vytvárala postupom času viac než 30 miliónov rokov. V puklinách, do ktorých sa dostáva počas prílivu voda, vzniká následne podtlak a ten vytláča vodu zo skál opäť von. A tak sa naskytá naozaj neopakovateľný pohľad na majestátne skaly, z ktorých v rytmických intervaloch vystrekuje voda do výšok. Pri slnečnom počasí sa tvorí veľké množstvo dúh, čím drsná pobrežná krajina pôsobí priam čarokrásne. Cieľom dňa je najväčšie mesto západného pobrežia

Greymouth. Oblasť je známa z dávnych čias ťažbou minerálov, najmä novozélandského nefritu – Pounamu. Ubytovanie Kingsgate Hotel Greymouth.

8. Deň Greymouth – Hokitika - ľadovec Franz Josef

Cestou na juh, pár kilometrov od Greymouth sa nachádza mestečko Hokitika. V rámci mesta je viacero galérií s novozélandským nefritom, ktoré sú jedným z najčastejších suvenírov z Nového Zélandu. V národnom parku Westland sa nachádza ľadovec Franz Josef. Plánovaný výstup trvá celkovo tri hodiny a je vhodný aj pre deti, či seniorov. Osobitne existuje možnosť zakúpenia si fakultatívneho letu helikoptérou ponad ľadovec, pričom sa pristáva na jednej z plošín, kde sa účastníci môžu krátko poprechádzať po zasneženej plošine. Spolu s ľadovcom Fox je ľadovec Franz Josef jednou z najnavštevovanejších atrakcií západného pobrežia Nového Zélandu. Ľadovec Franz Josef, objavený v roku 1862 Nemcom Juliusom von Haastom, dostal meno po cisárovi Rakúsko - Uhorska. Je dlhý 13 kilometrov a každým dňom z neho ubúda približne 70 cm, čo je v porovnaní s inými ľadovcami až 10 násobne rýchlejšie. (Quack,1989, s.466). Od roku 2008 sa jeho ústup zvýšil ešte rapídnejšie, čo je pripisované globálnemu otepľovaniu. K jeho vytvoreniu došlo v dobe ľadovej, kedy bol prepojený až do 19 km vzdialeného Tasmánskeho mora. Ubytovanie Scenic Hotel Franz Josef Glacier.

9. Deň Franz Josef – Lake Hawea - Queenstown

Po krátkej ceste po západnom pobreží sa vstupom cez priesmyk Haast pobrežná krajina náhle zmení na oblasť prekrásnych skalných útvarov, ľadovcov, krištáľovo čistých jazier a strmých riečnych údolí. Priesmyk Haast sa nachádza v Národnom parku Mt. Aspiring, ktorý ponúka množstvo zaujímavých trás, najmä pre vyznávačov horskej turistiky. Priesmyk je pomenovaný po nemeckom prírodopiscovi Juliusovi von Haast a svojou polohou v 564 metroch je najnižšie položeným priechodom novozélandských Álp. (Lamping et al., 2010, s.377). Pár kilometrov južnejšie leží jazero Hawea, ktoré je najmenším jazerom z troch juhoalpských jazier v oblasti Otago. Je len 30 km dlhé a rozprestiera sa na 140 km². (Lamping et al., 2010, s.376). Oproti jazeru Hawea sa rozprestiera o niečo väčšie jazero Wanaka. Kedysi boli tieto dve jazerá, vytvorené ľadovcovou činnosťou

spojené v jedno. Kým Hawea zásobuje rieku Clutha, ktorá je využívaná najmä na výrobu elektrickej energie, jazero Wanaka je najmä v letných mesiacoch preferovanou turistickou destináciou. Cieľom cesty je mesto Queenstown, považované za metropolu adrenalínových športov. Ubytovanie v Hotel St. Moritz, Queenstown.

10. Deň Queenstown

Mesto Queenstown je zasadené v prekrásnej scenérii hôr a jazera Wakatipu. Je jedným z turisticky najnavštevovanejších miest Nového Zélandu, ktoré ponúka viaceré celoročné adrenalínové aktivity. V zime je vyhľadávaným miestom lyžiarov a snowboardistov. Z ponuky adrenalínových športov sú najznámejšie bungy jumping a jet boating, ktoré boli vynájdené práve v Queenstowne. Základ jetboatingu spočíva v tom, že lode sú špeciálne upravené, bez vrtule pod vodou a tak sa môžu plaviť vysokou rýchlosťou po veľmi plytkých vodách. Rieka Kawarau je známou destináciou tých, ktorí sú ochotní vychutnať si šialenú jazdu na motorovom člne, ktorý prechádza so svojimi pasažiermi vo vysokej rýchlosti len pár centimetrov popri bralách a útesoch, pričom prevádza 360° obraty v plnej rýchlosti. Ďalšími populárnymi aktivitami sú parasailing, paragliding, zorbing, rafting, či hojdanie sa na lane nad kaňonom. Pre menej odvážnych ponúka mesto Queenstown jazdu vyhlídkovou lanovkou na Bob's Peak, výlety loďou po jazere Wakatipu, rybárske výlety, jazdy na koňoch, množstvo kaviarní, reštaurácií a obchodov so suvenírmi.

11. Deň Queenstown – Milford Sound – Dunedin

Národný park Fjordland je svojou tozlohou 1 212 000 ha najväčším národným parkom krajiny. (Quack, 1989, s.491). Medzi Te Wae Wae Bay na juhu a Martins Bay na severe leží neprístupná a skoro nedotknutá oblasť, ktorá je zo západu ohraničená členitým pobrežím, z toho 14-timi fjordami a z východu obklopená hlbokým morom. Uprostred sa rozprestiera krajina plná kontrastov, s hustými dažďovými lesmi, neplodnými planinami, kaskádovitými vodopádmi, tichými zátokami a hlbokými kaňonmi. Milford Sound je najznámejší z novozélandských fjordov. Jeho vysokú návštevnosť ovplyvňuje fakt, že je ako jediný, prístupný aj pre

cestnú dopravu. Počas vyhliadkovej plavby očaria každého návštevníka nielen už spomenuté prírodné krásy, ale aj hravé delfíny, ktoré sprevádzajú vyhliadkové lode s nadšeným pišťaním a výskokmi. Keďže je oblasť známa svojimi výdatnými zrážkami a otravnými komármi, pršiplášť a repelent sú povinnou výbavou každého návštevníka. Ostatné z fjordov sú najkrajšie pozorovateľné z vyhliadkových letov ponad Fiordland.

Pri hlavnom meste regiónu Otago Dunedin sa nachádza McGrouther's Farm, rezervácia, v ktorej žijú kolónie Žltookých tučniakov. Rezervácia je financovaná z financií získaných z prehliadok rezervácie turistami. Na začiatku prehliadky sa turisti oboznámia so základnými faktami o ohrozenom druhu akým žltoké tučniaky sú. Prehliadka pokračuje potom priamo na ploche rezervácie, kde z malých úkrytov z bezprostrednej vzdialenosti je možné sledovať správanie sa a život týchto druhov v ich prirodzenom prostredí. Vzhľadom k celkovej trase, ktorá trvá necelý kilometer na nespevnenom povrchu, odporúča sa vhodná športová obuv. Ubytovanie Scenic Hotel Dunedin.

12. Dunedin – Moeraki – Oamaru

Dunedin je mestom s pekným historickým centrom, známym pre svoju prvú Univerzitu na Novom Zélande – Otago University. Počas letných prázdnin je mesto len málo zaľudnené, pričom počas školského roka pulzuje príjemným študentským životom. Najimpozantnejšou budovou mesta je anglikánska katedrála St. Paul's Cathedral, postavená v neogotickom štýle. Najstaršou cirkevnou stavbou mesta je Kostol Kongregátov z roku 1864. (Lamping et al., 2010, s. 347). Pútavými sú aj budovy miestnej univerzity, postavené v neogotickom štýle, z nich najimpozantnejšia je hodinová veža a hlavný vchod do univerzity. V rámci mesta sú vystavané botanické záhrady, na ploche ktorých je zastúpená novozélandská ale aj európska flóra.

Mestečko Moeraki na východnom pobreží krajiny je vzdialené len 80 kilometrov od Dunedinu smerom na sever. Na pláži sú k obdivu vystavené už tisícky rokov obrovské kamenné gule, s priemerom do 3 metrov. Moeraki Boulders so svojou váhou niekoľkých ton a výškou až dvoch metrov sú podľa maorskej legendy tekvice staré stovky rokov, ktoré boli vyplavené na pláž po stroskotaní jedného z maorských

kanoí. Prírodovedci vysvetľujú vznik týchto kameňov chemickými procesmi, ktoré sa udiali pred mnohými miliónmi rokmi a dali možnosť sformovaniu týchto útvarov s tvrdými jadrami. Keď sa pred 10 miliónmi rokmi zdvihlo morské dno, začal sa proces erózie. Postupným pôsobením vetra a mora sa odplavili všetky ľahšie častice. Jedine tvrdé jadrá Moeraki Boulders ostali stáť na svojom mieste. (Quark, 1989, s.523)

Oamaru je malým prístavným mestečkom na východnom pobreží Nového Zélandu. Je známe svojou jedinečnou architektúrou. Toto 12 tisícové malé mesto je nazývané mestom bieleho kameňa. Väčšina historických budov je postavaných z bieleho vápenca, ktorý sa v minulosti ťažil práve v blízkosti Oamaru. Medzi najpríťažlivejšie stavby patria Opera, anglikánsky kostol St. Luke, rímsko katolícka bazilika St. Patrick a tri miestne hotely v centre. Všetky tieto budovy boli vystavané v rokoch 1880 až 1906. Okrem dvoch múzeí a dvoch kolónií tučňakov priamo na pláži Oamaru, nachádza sa v meste aj krásne udržiavaný mestský park, ktorý je plný azaliiek, kaktusov a rododendronov. Ubytovanie Kingsgate Hotel Brydon Oamaru.

13. Oamaru - Mount Cook – Christchurch

Národný park Mount Cook nesie meno po moreplavcovi Jamesovi Cookovi. V tomto národnom parku sa nachádzajú tri najvyššie vrchy Nového Zélandu. Najvyšším je Mt. Cook s výškou 3754 m, v jeho susedstve sa týčia Mount Tasman a Mount Sefton, obidva s výškami nad 3000 metrov. (Lamping at al.,2010, s.23) Krása národného parku je podčiarknutá viacerými ľadovcami, 29 kilometrov dlhým Tasman Glacier, Hooker Glacier, či Mueller Glacier. Národný park je nielen obľúbeným lyžiarskym strediskom, ale má aj dlhoročnú tradíciu u horolezcov, keďže tu kedysi trénoval aj slávny Sir Edmund Hillary na svoj výstup na Mount Everest. Turistov víta horská dedina Mount Cook Village s turistickým centrom, obchodmi so suvenírmi, reštauráciami a početnými kafetériami. Obľúbeným miestom je aj hotel Hermitage, v ktorom od roku 2008 funguje Sir Edmund Hillary Centre s múzeom, planetáriom galériou a 3D kinom, ktoré sú venované práve životu a práci prvého človeka, ktorý zdolal Mount Everest.

Cesta do metropoly južného ostrova Christchurch vedie aj okolo jazera Tekapo, ktoré je známe svojou výraznou tyrkysovou farbou vody a je častým objektom fotografov. Ubytovanie Ibis Hotel, Christchurch.

14. Christchurch – odlet

Vzhľadom k ničivému zemetraseniu sa druhé najväčšie mesto krajiny len pomaly a postupne spamätáva z katastrofy, ktorá ho postila. Na mieste historického jadra v dnešnej dobe prebiehajú stavebné práce na opätovnú revitalizáciu mesta. V rámci programu RE:START boli zriadené dočasné nákupné centrá, bary, kaviarne a reštaurácie, ktoré sú vyskladané z prenosných kontajnerov. Aj keď počas dňa nemusia na turistov urobiť práve najlepší dojem, mimo pracovnej doby a najmä večer sú preplnené miestnymi. Christchurch, označované za mesto záhrad, má stále čo ponúknuť. 165 hektárový mestský park očarí nejdnešného návštevníka. V centre mesta ostali nedotknuté aj botanické záhrady s voľným vstupom, ktoré sa tiahnu popri rieke Avon. Z múzeí je zaujímavým vojenské múzeum letectva - Air Force Military Museum a Canterbury Museum, s mnohými zaujímavými exponátmi maorskej kultúry. V ZOO Orana Wildlife Park je možnosť zahliadnuť aj vtákov Kiwi a v International Antarctic Centre sa návštevníci dozvedia všetky fakty o Antarktíde, poprípade si vyskúšajú aj silu vetra za umelo vytvorených mrazivých podmienok.

ZÁVER

Hlavným cieľom predkladanej bakalárskej práce bolo oboznámiť čitateľa so základnými poznatkami o Novom Zélande, najmä v oblasti cestovného ruchu. V súvislosti s atraktivitou destinácie Nový Zéland si práca kládla za otázku s akým druhom produktu zájazdu by bolo možné uspieť aj na slovenskom trhu.

Prvá kapitola sa venovala všeobecnej charakteristike Nového Zélandu z geografického hľadiska a popisovala zároveň aj klimatické podmienky krajiny. Obširnejšie sa zaoberala faunou a flórou. Fakt, že sa na Novom Zélande nachádzajú jedinečné endemitné druhy rastlínstva a zvierat, zvyšuje záujem o návštevnosť krajiny nielen odborníkmi z oblasti prírodovedných vied, ale aj širokej verejnosti, ktorá má záujem spoznať unikátne bohatstvo flóry a fauny krajiny. V ďalších podkapitolách práca popisuje zloženie obyvateľstva, stručne charakterizuje politický systém a územnosprávne členenie krajiny. Z histórie sa zameriava na dôležité fakty počnúc prvým osídlením a objavením krajiny Európanmi. V kolonizačných časoch opisuje prvé nezhody medzi maorským a európskym obyvateľstvom, ktoré viedli až k pešiemu pochodu naprieč severným ostrovom, vedeným 79 ročnou maorskou vodkyňou v roku 1975. Prvú kapitolu uzatvára zhrnutie hospodárstva s nahliadnutím do minulosti, keď čitateľovi popisuje prvé ekonomické aktivity Európanov, ktoré viedli k úspešnej produkcii vlny a exportu mäsa. Podkapitola zároveň definuje hlavné ekonomické činitele krajiny v súčasnosti, kde jasne poukazuje na fakt, že pre Nový Zéland je v súčasnosti rozhodujúci sektor služieb, ktorý zaisťuje až 65 % HDP.

Druhá kapitola sa podrobnejšie venuje cestovnému ruchu krajiny, ktorý hrá významnú úlohu vo význame hospodárstva. Po zhodnotení štatistických údajov, týkajúcich sa samotného cestovného ruchu krajiny uvádza práca podrobnejšie informácie pre občanov Slovenskej republiky pre vstup na územie Nového Zélandu. Možnosť získania Work and Holiday Visa, je síce ohraničená vekom, ale pre mladých cestovateľov je unikátnou šancou spoznať krajinu s relatívne nízkymi finančnými možnosťami. Nadväzujúce informácie o doprave poskytujú prehľad o možnostiach prepravy osôb do krajiny a v rámci nej, s prihliadnutím na informácie

vhodné pre turistov. V podkapitole ubytovanie práca rozčleňuje možnosti ubytovania pre rôzne skupiny zahraničných turistov. Zároveň upozorňuje na výnimočnú možnosť bezplatného stanovania vo voľnej prírode. Novozélandská strava prešla radikálnymi zmenami a rôzne druhy stravovacích zariadení ponúkajú kvalitné jedlá, zostavené najmä zo sezónnych produktov, doplnené o veľký výber vín s medzinárodným renomé. V poslednej časti kapitoly práca definuje vznik a vývoj histórie cestovného ruchu od jeho ranných začiatkov až po dnešnú situáciu. Značka 100%Pure New Zealand nasadila jasný kurz, ktorým chce prilákať do krajiny čo najviac zahraničných návštevníkov, čo sa jej so 7% vzrastom návštevnosti krajiny od roku 1999 do 2004 úspešne darí.

V poslednej kapitole je návrh kompletného 18 dňového programu poznávacieho a zážitkového zájazdu na Novom Zélande. Jasne vyznačuje trasu najnavštevovanejších turistických lokalít Severného a Južného ostrova. Cenovo nie je práve prístupný pre všetky sociálne skupiny. V jeho ponuke sú fjordy, gejzíry, plavba za veľrybami, túra po ľadovcoch, či kúpanie sa v termálnych vodách na pláži.

Zrušením vízovej povinnosti a zavedením Work and Holiday Visa sa pootvorila cesta aj pre slovenských občanov na Nový Zéland. Pootvorila, ale neotvorila úplne. Nový Zéland naďalej ostáva pre bežného slovenského cestovateľa finančne náročnou destináciou. V súčasnosti ponúkajú slovenské cestovné kancelárie len obmedzený výber zájazdov na Nový Zéland. Všetky z nich sú všeobecné, poznávacie zájazdy. Otázne teda je, či by bolo pre slovenskú klientelu na mieste ponúknuť aj iný, tematický zájazd. S najväčšou pravdepodobnosťou by takýto produkt nebol pre cestovnú kanceláriu rentabilný. Nový Zéland je relatívne novou destináciou a ak aj niektorí z cestovateľov majú záujem prejsť si túto krajinu na bicykli, poprípade v karavane, spoliehali by sa s vysokou pravdepodobnosťou na služby novozélandských turistických informačných centier. Jedinou možnosťou rozšírenia ponuky na slovenskom trhu je orientácia sa na mladšie vekové kategórie, propagácia už spomínanej možnosti získania Work and Travel Visa, s predajom pridružených služieb a produktov pre klientov majúci záujem o tento druh dlhodobého pobytu.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

Zoznam použitej českej literatúry

PODEŠVOVÁ, L. *Outdoorové aktivity na Novém Zélandu*: bakalářská práce. Brno, 2010. 58 s. Masarykova Univerzita. Vedoucí práce: Mgr. Jan Došla, Ph.D.

REIMANN, Z. *Australská a novozélandská vína. Cesty za vínem*. 1. Vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2004. ISBN 80-247-0759-4.

Zoznam použitej zahraničnej literatúry

ALBERT, A. a ALBERT P. *Neuseeland Outdoor-Handbuch*. 1.vyd. Bielefeld: Reise Know-How Verlag Peter Rump GmbH, 2009, ISBN 978-3-8317-1683-8.

ARP, S. Schicksaljahre: Von Kanibalen und Kolonialisten. *GEOSpecial: Neuseeland*. 2009, č.5, s.113-115. ISBN 978-3-570-19868-1.

BARBER, L. *New Zealand, A short History*. 1. vyd. Century Hutchinson, 1989. ISBN: 1-869-410-49-1.

BELICH, J. *A history of the New Zealanders: from Polynesian settlement to the end of the nineteenth century*. Penguin Press, 1996. ISBN: 0713991712.

BERČIČ, H. *The outdoor – The roots of life: Nature – the true home of culture. Proceeding of International seminar of outdoor activities*. 1. vyd. Olomouc: Palacky University, 1999. ISBN: 80-244-0031-6.

LAMPING, H. et.al. *Neuseeland*. 8.vyd. Ostfildern: Karl Baedeker Verlag, 2010, ISBN 978-3-8297-1195-1.

MANZO, S.M. Zahlen, bitte. *GEOSpecial: Neuseeland*. 2009, č.5, s.113-115. ISBN 978-3-570-19868-1.

QUACK, U. *Neuseeland*. 10.vyd. Dormage: Vertrieb und service, Reisebuchverlag, Reisevermittlung, Im- und Export Iwanowski GmbH, 2005. ISBN 3-923975-65-1.

SINCLAR, K. et al. *Dějiny Nového Zélandu*. Auckland, 1997, ISBN: 80-7106-556-0.

TEMPLE, P. *Presenting New Zealand, A nation's heritage*. 1. vyd. Auckland: New Holland Publisher Ltd., 2001. 192 s. ISBN: 1877246506.

Zoznam použitých internetových zdrojov

Auckland Airport. *About Us*. © 2013 [cit. 2013-06-11]. Dostupné z www: <<http://www.aucklandairport.co.nz/en/Corporate/AboutUs.aspx>>.

Easton, Brian. *Economic history – First European economies*. Te Ara – the Encyclopedia of New Zealand. © 2013 [cit. 2013-06-07]. Dostupné z www: <<http://www.TeAra.govt.nz/en/economic-history/page-3>>.

Európska centrálna banka. *ECB reference exchange rate, New Zealand dollar/Euro, 2:15 pm (C.E.T.)*. © 2013 [cit. 2013-06-10]. Dostupné z www: <http://sdw.ecb.europa.eu/quickview.do?SERIES_KEY=120.EXR.H.NZD.EUR.SP00.A>.

Huka Falls. *100% Pure New Zealand*. © 2013 [cit. 2013-06-01]. Dostupné z www: <<http://www.newzealand.com/int/feature/huka-falls/>>.

ITM Visitor Arrivals data 1979-2012. *Statistics New Zealand*. © 2013 [cit. 2013-06-03].

Map of New Zealand. *Backpack New Zealand*. © 2013 [cit. 2013-06-12]. Dostupné z www: <<http://www.backpack-newzealand.com/mapofnewzealand.html>>.

Margaret McClure. a., *Tourist industry - Tourism overview*. Te Ara – the Encyclopedia of New Zealand. © 2013 [cit. 2013-06-11]. Dostupné z www: <<http://www.teara.govt.nz/en/tourist-industry/page-1>>.

Margaret McClure. b., *Tourist industry - Long-haul air travel*. Te Ara – the Encyclopedia of New Zealand. © 2013 [cit. 2013-06-11]. Dostupné z www: <<http://www.TeAra.govt.nz/en/tourist-industry/page-5>>.

Margaret McClure. c., *Tourist industry - Tourism boom*. Te Ara – the Encyclopedia of New Zealand. © 2013 [cit. 2013-06-11]. Dostupné z www: <<http://www.TeAra.govt.nz/en/tourist-industry/page-6>>.

Národná banka Slovenska. *Kalkulačka*. © 2013 [cit. 2013-06-10]. Dostupné z www: <<http://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/kurzovy-listok/kalkulacka>>.

National Accounts (Income and Expenditure): *Year ended March 2012*. Statistics New Zealand. © 2013 [cit. 2013-06-09]. Dostupné z www: <http://www.stats.govt.nz/browse_for_stats/economic_indicators/NationalAccounts/NationalAccountsIncomeExpenditure_HOTPYeMar12.aspx>.

New Zealand climate guide. *Experience New Zealand Travel*. © 2013 [cit. 2013-05-1]. Dostupné z www: <<http://www.experiencenz.com/climate.cfm>>.

New Zealand Wine. *Annual Report 2012*. © 2013 [cit. 2013-06-09]. Dostupné z www: <http://www.nzwine.com/assets/sm/upload/yw/g9/il/g9/nzw_annual_report_2012_web1.pdf>.

Nový Zéland: *Ekonomická charakteristika země*. BusinessInfo. © 2013 [cit. 2013-06-01]. Dostupné z www: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/novy-zeland-ekonomicka-charakteristika-zeme-19130.html>>.

Nový Zéland: *Zahraničně-politická orientace*. BusinessInfo. © 2013 [cit. 2013-06-01]. Dostupné z www: <<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/novy-zeland-zahranicne-politicka-orientace-19129.html>>.

Off the sheep's back: a look at historical wool export prices and volumes. *Statistics New Zealand*. © 2013 [cit. 2013-06-07]. Dostupné z www: <http://www.stats.govt.nz/browse_for_stats/economic_indicators/prices_indexes/historical-wool-export-prices-volumes-2011.aspx>.

QuickStats about Culture and Identity. *2006 Census*. *Statistics New Zealand*. © 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z www: <<http://www.stats.govt.nz/Census/2006CensusHomePage/QuickStats/quickstats-about-a-subject/culture-and-identity.aspx>>.

Tables About Auckland City. *Statistics New Zealand*. © 2013 [cit. 2013-06-03]. Dostupné z www: <<http://www.stats.govt.nz/Census/2006CensusHomePage/Tables/AboutAPlace/Snapshot.aspx?ParentID=1000002&type=ta&tab=PopulationDwellings&id=200007>>.

Tables About Christchurch City. *Statistics New Zealand*. © 2013 [cit. 2013-06-03].
Dostupné z [www:
<http://www.stats.govt.nz/Census/2006CensusHomePage/Tables/AboutAPlace/SnapShot.aspx?ParentID=1000013&type=ta&tab=PopulationDwellings&id=2000060>](http://www.stats.govt.nz/Census/2006CensusHomePage/Tables/AboutAPlace/SnapShot.aspx?ParentID=1000013&type=ta&tab=PopulationDwellings&id=2000060).

Tourism Satellite Account: 2012. *Statistics New Zealand*. © 2013 [cit. 2013-06-10].
Dostupné z [www:
<http://www.stats.govt.nz/browse_for_stats/industry_sectors/Tourism/tourism-satellite-account-2012.aspx>](http://www.stats.govt.nz/browse_for_stats/industry_sectors/Tourism/tourism-satellite-account-2012.aspx).

ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV

Zoznam tabuliek

- Tabuľka č. 1: Zobrazenie letných a zimných teplotných priemerov pre Auckland, Wellington, Christchurch a Queenstown.....14
- Tabuľka č. 2: Etnické skupiny pochádzajúce z nasledujúcich regiónov a žijúce na Novom Zélande.....17

Zoznam grafov

- Graf č. 1: Výmenný kurz NZ dolar/ Euro.....32

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha A – Počet celkových ročných príchodov turistov zo Slovenska.....	I
Príloha B – Vták Weka.....	III
Príloha C – Maorský bojový tanec Haka.....	III
Príloha D – Typický víkendový dom "Bach".....	IV
Príloha E – Veľryba – Sperm Whale, Kaikoura.....	IV
Príloha F – Výhľad zo Sky Tower, Auckland.....	V
Príloha G – Beehive, Wellington.....	V
Príloha H – Výhľad z Mt. Victoria, Wellington.....	VI
Príloha I – Kaikoura.....	VI
Príloha J – Hanmer Springs.....	VII
Príloha K – Pancake rocks, Punakaiki.....	VII
Príloha L – Queenstown.....	VIII
Príloha M – Milford Sound.....	VIII
Príloha N – Moearaki Boulders.....	IX
Príloha O – Mapa Nového Zélandu.....	X

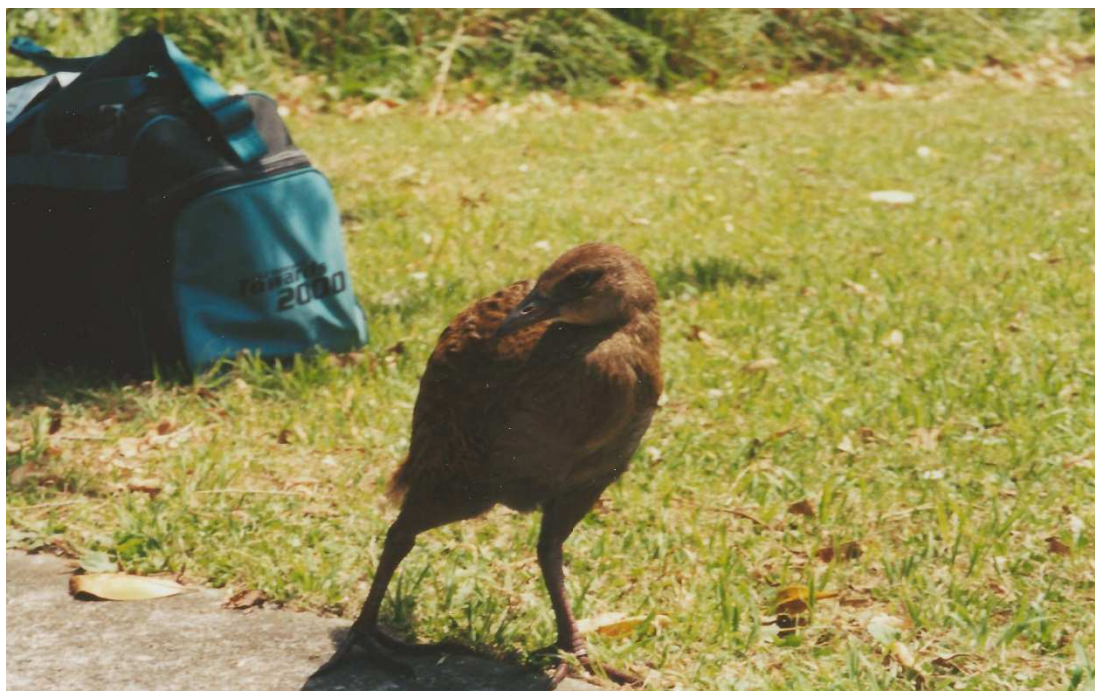
Príloha A: Počet celkových ročných príchodov turistov zo Slovenska

ROK	Československo	Slovenská republika
1979	40	0
1980	48	0
1981	32	0
1982	44	0
1983	24	0
1984	36	0
1985	76	0
1986	46	0
1987	78	0
1988	38	0
1989	62	0
1990	70	0
1991	149	0
1992	142	0
1993	84	12
1994	0	28
1995	0	11
1996	0	148
1997	0	163

1998	0	202
1999	0	255
2000	0	261
2001	0	385
2002	0	422
2003	0	349
2004	0	303
2005	0	452
2006	0	576
2007	0	659
2008	0	792
2009	0	778
2010	0	789
2011	0	644
2012	0	800

Zdroj: Statistics New Zealand, online, cit. 2013-06-03

Príloha B: Vták Weka

Zdroj: súkromný archív autorky

Príloha C: Maorský bojový tanec Haka

Zdroj: súkromný archív autorky

Príloha D: Typický víkendový dom "Bach"

Zdroj: súkromný archív autorky

Príloha E: Veľryba – Sperm Whale, Kaikoura

Zdroj: súkromný archív autorky

Príloha F: Výhľad zo Sky Tower, Auckland

Zdroj: súkromný archív autorky

Príloha G: Beehive, Wellington

Zdroj: súkromný archív autorky

Príloha H: Výhľad z Mt. Victoria, Wellington

Zdroj: súkromný archív autorky

Príloha I: Kaikoura

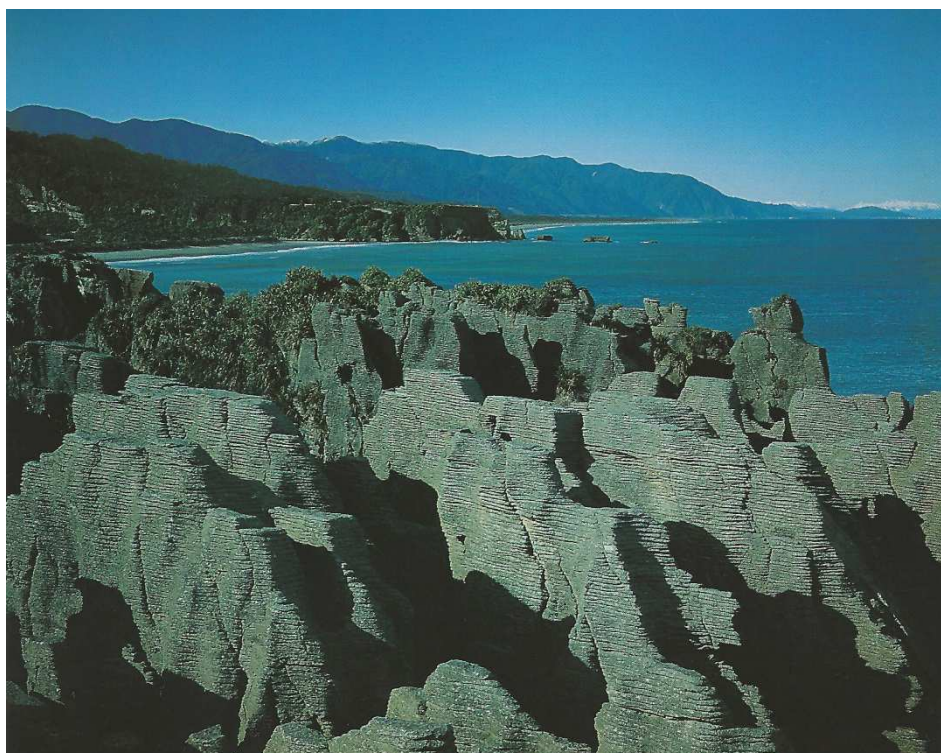
Zdroj: súkromný archív autorky

Príloha J: Hanmer Springs

Zdroj: súkromný archív autorky

Príloha K: Pancake rocks, Punakaiki

Zdroj: súkromný archív autorky

Príloha L: Queenstown

Zdroj: súkromný archív autorky

Príloha M: Milford Sound

Zdroj: súkromný archív autorky

Príloha N: Moeraki Boulders

Zdroj: súkromný archív autorky

Príloha O: Mapa Nového Zélandu

Zdroj: Back pack New Zealand, online, 2013-06-12

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Meno autora: Zuzana Schwartz

Odbor: Manažment v cestovnom ruchu

Forma štúdia: diaľkové štúdium

Názov práce: Cestovný ruch na Novom Zélande

Rok: 2013

Počet strán textu: 61

Celkový počet strán príloh: 10

Počet titulov použitej českej literatúry: 2

Počet titulov použitej zahraničnej literatúry: 10

Počet použitých internetových zdrojov: 20

Vedúci práce: RNDr. Antónia Dvoranová